

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederiz.

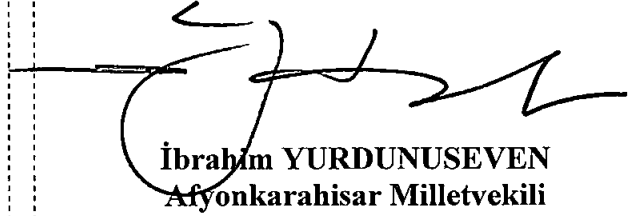
Adem YILDIRIM
İstanbul Milletvekili

Cahit ÖZKAN
Denizli Milletvekili

Nurettin ALAN
İstanbul Milletvekili

İbrahim YURDUNUSEVEN
Afyonkarahisar Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Plan ve Bütçe , Kadın Erkek Fırsat EŐitliĐi
Esas Komisyon	Adalet
Tarih: 3-7-2024	Esas No: 2/2258

[Handwritten signature]

TBMM GENEL VE RAK
03 Temmuz 2024
No: 1453218

Bülent Peker
Malatya Mu

Adem Yeşilbal
Hatay Mu.

Asi Bursalı
Karsu

Omer Ozan
Arslan Mu

Murat Bayraktar
Manisa Milletvekili
Bayraktar

Suna Kocak
Diyarbakir

Kemal Karahan
Hatay Mu
Karahan

Mustafa KÖSE
Antalya Mu.

Mustafa Hakan Özer
Konya Milletvekili
Mustafa

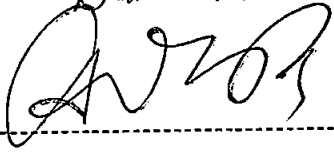
Kemal Celik
Antalya Mu

İsmail GÖNER
Uşak Mu.

Ahmet Büyükgünis
Yalova
Ahmet

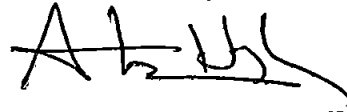
Adem KERICEMAZ

Burdur

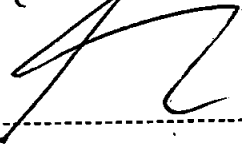
Atay USLU

Andlye

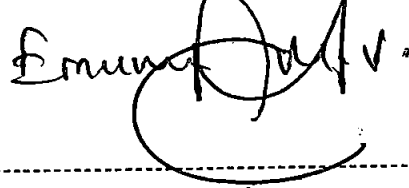

İbrahim Ethem TAŞ

Antalya

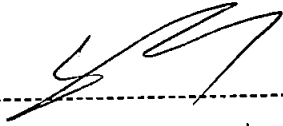

Selami ALTINOK

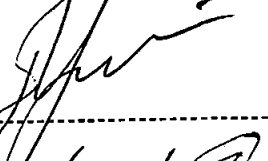
Emine Yarız Göpeş

Bursa Mv

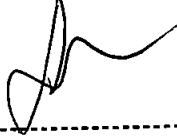
Emel GÖZKADA DURMAZ

Bursa Mv

F. Serap ELMEKÇİ

Kastamonu Mv.

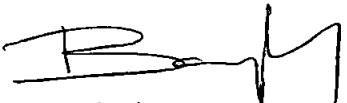

Mehmet Emin A

Edirne Mv.

Ahmet Petrol BAYKAL

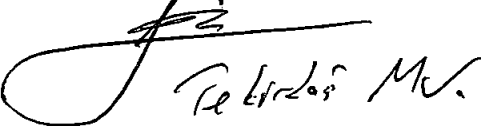
Ankara Mv.

Abdulkadir Emin Ören

Sonluca Mv.

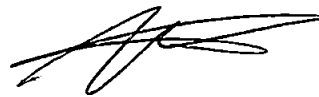
Gülhan DİKTİLİ

Tebriz Mv.

Seda GÖREN BÖLÜK

İstanbul Mv.

Rasul Tar Sedatın Bulgan
Kocaeli Milletvekili

Erman ÖZTÜRK
Düzce M.V.

Faruk KILIÇ
Mardin M.V.

Emre ÇALIŞKAN
Neuşehir M.V.

Fehmi Alpay ÖZALAN
İzmir Milletvekili

Azmi ERKECİ
İstanbul Milletvekili

Nilgün ÖZ
Denizli M.V.

Ali ŞAHİN
Gaziantep Milletvekili

Cemil YAMAN
Kocaeli M.V.

Yusuf AHLATCI
Çorum M.V.

Yahya Gelik
İstanbul Milletvekili

Orhan Kircallı
Samsun Ulu

Ali Özkaya
Afyonkarahisar -
Muntazir

Sani AKIC
Kocaeli M.
Sani Akic

Muntazir ARSUN
Bilecik M.

Muntazir
M. Mustafa Ayhan
Bilecik M.

Süleyman ÖZGİN
Mersin M.
Süleyman

Selman ÖZBOYACI
KONYA M.
Selman

Yusuf Zeynel Abidin
Bardır M.
Yusuf

Muammer Avcı
Zeynep M.
Muammer Avcı

Abdül Celal
Zeynep M.

Gülden Kocapınar
Tekirdağ M.
Gülden

V. Elhan
Lutfiyehane CAN
ANKARA M.

Necmettin Erkan
Kirseur MV

Prof. Dr. Enol Kılıç

Elaag MV

ARSCAN TATKIL
PARA Kk M. Bekir

Eantürk Akgöz

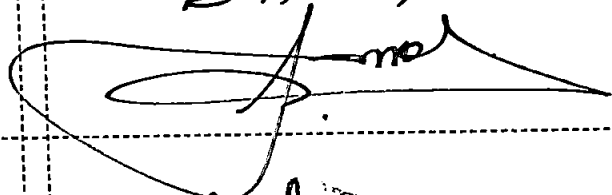
İğdir MV

Atlık

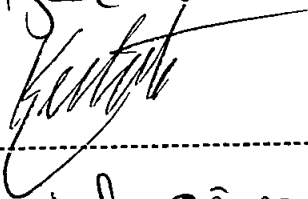
P. İshak Şen
Aduyaman

Fehot Kızıoğlu
Batna, MV.

Zeki Keremettin
Bingöl MV.

Ağulu

Erdoğan Eridogan
Sakarya

Mustafa ÖGÜZ

Burdur M.V.

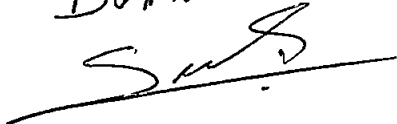

Saffet Bozkurt
Zonguldak Milletvekili

Sahin TIN

Dorali MV.

Prof. Dr. Abdurrahman DUSAK

Zorlu MV

Mehmet Ali Zeheri
Sankarfa Mr.
A. Zeheri

Haldun Yerebakan
Istanbul
Mr.

Melika Akyol
YALOVA Mr.
Melika

Omer Onur Bilal DEBGLER
Kahramanmaraş Mr.
Omer Onur Bilal

Mehmet BORTALI
Gaziantep Mr.
Mehmet

Mehmet Ufur GÖKÖZ
Isparta Mr.
Mehmet Ufur

Tahir AKYÜREK
Konya Mr.
Tahir

BÜŞRA PALMER
Istanbul
Palmer

Nerim NALIN
Sivas Mr.
Nerim

İsmail GAZLAR AKERER
Kastamonu Mr.
İsmail GAZLAR

Mehmet DEMİR
Kütahya Mr.
Mehmet

Osman NERİNGER
Bursa Mr.
Osman NERİNGER

Hüseyin YAYMAN
HATAY

Erhan AKOĞ
SAMUN MÜEBİLİ
~~AKOĞ~~

MUSTAFA ALKAYIŞ
ADYENEN MİY.
MİTTETVETKİ

M. SAİT YAZ
DIYARBAKIR
MİTTETVETKİ

Mehmet BAYKAN
KONYA MİY.

Kadem meke
meşle meke
MİY.

Meryem GÖK
KONYA MİY.

TUBRA İŞKURERAN
İSTANBUL MİY.

Ümmü Güler ÖZDİK
İSTANBUL

Mustafa YAVUZ
BURSA MİTTETVETKİ

Hasan ARSLAN
AFYONKARAHİSAR MİY.

Milken Ayan İstanbul

[Handwritten signature]

Sayın Başar 82504
Faisesi Milletvekili

[Handwritten signature]

Seydi Karlı
İst. Mv.

[Handwritten signature]

Rukiye Toy

[Handwritten signature]

Sivas

SEDA SARIBAS
AYDIN UV.

[Handwritten signature]

Mevlana 80

80517

[Handwritten signature]

Yasar Korkmaz

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

Hüseyin Östün

Aydın Mv.

İsmail Erdem
İstanbul

[Handwritten signature]

JAMIL AYRIM

İstanbul

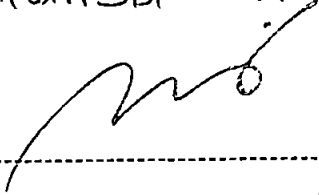
[Handwritten signature]

Orhan Aker

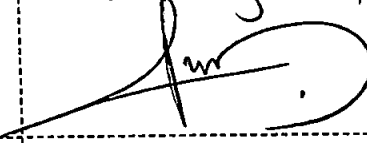
Bursa Mv.

[Handwritten signature]

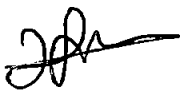
R. İmessa KADAK
İstanbul Mv.

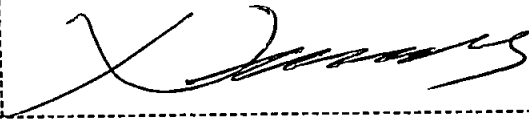
Mahmut Ridvan NAZIRLI
Elaçlıg MY

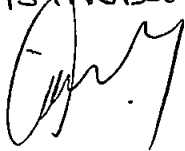
Asuman ERDOĞAN
Anbara
Mu

Xlazim Elmaz
Biresan Mv.

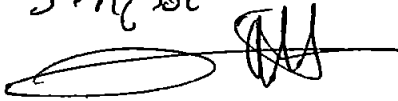
YILDIR KONAL ŞULU
İSTANBUL Mv.

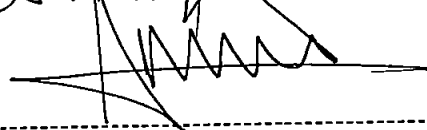
mehtap Altı Gelebi
İzmir M

Reza Berdibek
Bingöl

Seydi GÜLSOY
Osmaniye Mv

Kaan KOS
Ardeşan Mv.

Hüseyin ALTINSOY

Akşaray Mv.

Vesnel TİPİOZLU
Kocaeli Mv.

Fatma DUYGU
Ereğli Mv

Ali İsmail
SAKARYA
Mw

Ali Taylan ÖRTAYLAN
Balıkesir
Mw

Şhmet Kılıç
Bursa Milletvekili

Refik ÖZER
Bursa
Mw

Mustafa ÇARBAZ
Balıkesir Mw

İsmail OK
Balıkesir Mw

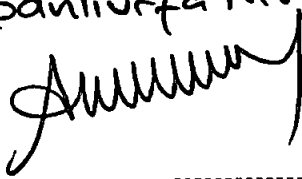
Süleyman ŞAHİN
Yozgat Mw

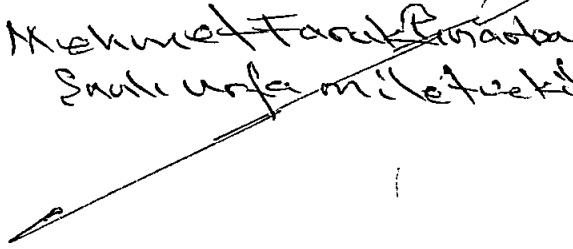
Aineyt Yüksel
İstanbul Mw

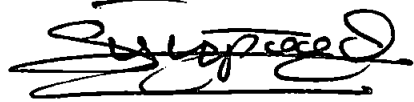
Resul Kurt
Adıyaman Mw

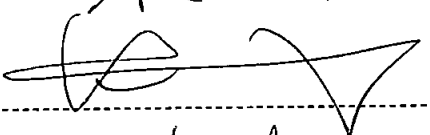
Osman Sağlam
Karaman Mw

Abdullahin Fırat
Erzurum Mw

Cevahir Asuman JAZMACI
Sanliurfa Mu.

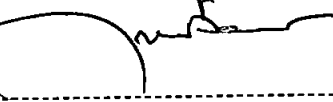
~~Mehmet Faruk Sarıbaş~~
~~Sanliurfa milletvekili~~

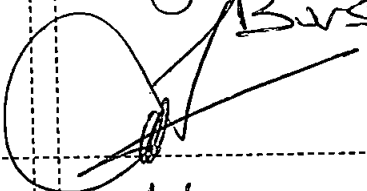
İbrahim EYÜPOĞLU
SANLIURFA MU

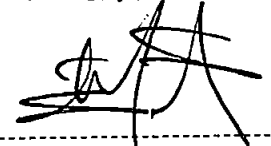
Ahmet Zambeli
Adana

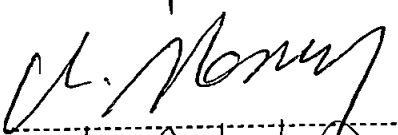
Abdullah Ağrı
Adana Mu

İzzet SAKALCI
Sakarya

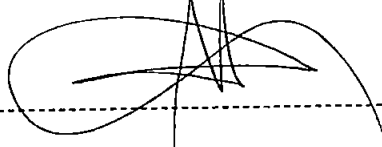
Mestan ÖZCAN
Tekirdağ M.V.

Ahmet SALMAN
Bursa Mu.

ELTUĞRUL KOCACIK
SAKARYA MU.

Harun Mertaloğlu
Rize

MURAT KAYA
Sakarya mu

Murat Cahid Çingir
Kayseri

Täba

~~KÖKSAL~~

~~Kahramanmaraş
Mv.~~

~~KAYMAKAM D. KOCAYAZGAN~~

~~Y.S.V.~~

~~[Signature]~~

GENEL GEREKÇE

Hukuki güvenlik, hukuk devletinin temel ilkelerinden biridir. Hukuki güvenliğin sağlanması ve temel hak ve özgürlüklerin korunması için kanunlar muhatapları bakımından açık, belirli ve öngörülebilir olmalıdır. Bunun yanında bu kuralların işleyebilmesi için amaca uygun kurumların bulunması gerekmektedir. Mahkemeler, hukuki uyuşmazlıkları ve hukuka aykırılık iddialarını kesin olarak çözme ve karara bağlama fonksiyonunu yerine getirmektedir. Barolar ise yargı sisteminin önemli bir parçası olan avukatların temsilcisi olma özelliğini taşımaktadır.

Anayasa Mahkemesi, kanunların, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İttüzüğünün Anayasaya şekil ve esas bakımlarından uygunluğunu denetlemektedir. Anayasa Mahkemesince ana tarafından soybağının reddi davası açılmaması ve baba olduğunu iddia eden kişi tarafından açılacak soybağı davasının etkili başvuru hakkını sağlamadığı gerekçeleriyle 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun ilgili hükümleri Anayasaya aykırı bulunarak iptal edilmiştir. Yine Anayasa Mahkemesi tarafından Türk Medeni Kanununun ve bazı kanunların bir kısım hükümleri Anayasaya aykırı bulunarak iptal edilmiştir.

Anayasanın 20 nci maddesinde herkesin özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahip olduğu, özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamayacağı açıkça düzenlenmiştir. Anayasanın 41 inci maddesinde ise ailenin, Türk toplumunun temeli olduğu, eşler arasında eşitliğe dayandığı, Devletin ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunması için gerekli tedbirleri alacağı belirtilmiştir. Böylelikle sağlıklı bir aile yapısının kurulması ve kurulan aile birliğinin huzurunun bozulmaması açısından Devlete görev ve sorumluluklar yüklenmiştir. Ailenin korunması amacıyla soybağının doğru bir şekilde tespit edilmesi ve kaydedilmesi için Devletin gerekli tedbirleri alması gerekmektedir. Bu tedbirlerin alınmasında çocuğun, ailesinin ve nihayetinde kamunun yararı bulunmaktadır.

Teklifle, Anayasa Mahkemesince verilen iptal kararlarının oluşturacağı hukuki boşluğun doldurulması ve uygulamada yaşanabilecek tereddütlerin giderilmesi amacıyla düzenlemeler yapılmaktadır.

Arabuluculuk mesleği belirli bir tecrübeyi gerektirdiğinden arabuluculuk siciline kaydolabilmek için mesleğinde en az beş yıllık kıdeme sahip olma şartı aranmaktadır. Teklifte, hukuk fakültesi mezunlarının kıdem ve tecrübelerine önem verilerek mesleklerinde edinmiş oldukları bilgi ve tecrübelerin arabuluculuk sistemine kazandırılması amacıyla düzenleme yapılmaktadır. Ayrıca, arabulucular tarafından düzenlenen taşınmazla ilgili icra edilebilirlik şerhi verilen anlaşma belgelerinin taraflara verdiği yetki açıklığı kavuşturulmakta ve tarafların arabuluculuk müzakerelerine katılmalarını teşvik etmek için tedbir alınmaktadır.

Ceza adalet sisteminde alternatif bir uyuşmazlık çözüm yöntemi olarak uzlaştırma kurumu düzenlenmiştir. Uzlaştırmada amaç suçun işlenmesiyle bozulan toplum düzeninin yeniden tesis edilmesi ve sosyal barışın sağlanmasıdır. Tarafların aydınlatılabilmesi için uzlaştırmacının hukuk bilgisi önem arz etmektedir. Teklifte, sadece hukuk fakültesi mezunlarının uzlaştırmacı olabilmesi sağlanarak, uzlaştırma kurumunun daha da güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Teklifle, mağduru muhatap alan sesli, yazılı veya görüntülü bir iletiyle işlenen hakaret suçu önödeme kapsamına alınmak suretiyle bu suçla daha etkin mücadele edilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca, şikâyete tabi olan hakaret suçunda şikâyet süresinin iki yılı geçmeyeceği düzenlenerek bu suç bakımından azami bir şikâyet süresi belirlenmektedir.

Medeni yargılamada kanun yolu incelemesinde ortaya çıkan bazı sorunların çözümüne dair düzenlemeler yapılmaktadır. Bu kapsamda, parasal sınırlarda yeniden değerlendirme nedeniyle meydana gelen artışların daha önce verilen kararlar bakımından kanun yoluna başvuruda

dikkate alınmaması benimsenmekte ve bölge adliye mahkemesi hukuk daireleri arasındaki görev uyuşmazlıklarının hızlı bir şekilde çözümüne yönelik hükümler getirilmektedir.

2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre açık artırmaların tamamı elektronik ortamda yapılmaktadır. Malın en yüksek bedelle satılması, hem alacaklının hem de borçlunun menfaatinin korunmasına önemli bir katkı sağlayacaktır. Teklifte, açık artırmada satışa çıkarılan malda asgari pey sürme oranı artırılmakta ve pey sürme süresi uzatılmaktadır. Böylelikle açık artırmanın daha rekabetçi bir ortamda yapılması sağlanarak alacaklı ve borçlunun en yüksek menfaati elde etmeleri amaçlanmaktadır.

Hukuk Mesleklerine Giriş ve İdari Yargı Ön Sınavında soru sorulacak alanlara yeni alanlar eklenmekte ve ihtiyaç duyulması halinde bu alanlara yeni hukuk alanları eklenmesine imkân tanınmak suretiyle, sınavların içerik itibarıyla daha kapsayıcı olması, ilgililerin hukuk alanındaki yetkinliğinin artırılması ve daha etkin şekilde ölçülmesi hedeflenmektedir.

Teklifle, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu uyarınca yediemin otoparklarına alınan ve sahipleri tarafından belirli bir süre içinde teslim alınmayan araçların ekonomiye kazandırılmasına, ekonomik değerlerini yitirmelerinin önlenmesine ve hak sahiplerinin daha fazla mağdur olmasının önüne geçilmesine yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Teklif, yukarıda açıklanan gerekçelerle hazırlanmış olup, bazı temel hak ve özgürlüklerin korunmasına, hukuki güvenliğin sağlanmasına, aile birliğinin ve toplumsal düzenin korunmasına katkı sunacak önemli değişiklikler içermektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Maddeyle, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 111/b maddesinin dördüncü ve altıncı fıkralarında değişiklik yapılmaktadır.

24/11/2021 tarihli ve 7343 sayılı Kanunla 2004 sayılı Kanunda yapılan değişiklikle, açık artırmaların fiziki ortamda yapılması usulü kaldırılmış ve açık artırmaların tamamen elektronik ortamda yapılması kabul edilmiştir. Böylelikle açık artırmaların Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemine entegre elektronik satış portalında yapılması sağlanmıştır. 2/1/2023 tarihinde Ülke genelinde uygulanmasına geçilen bu sistemin etkin ve verimli bir şekilde işlemlerini sağlamak amacıyla değişiklik yapılması öngörülmektedir.

Maddenin dördüncü fıkrasında yapılan değişiklikle, teklifler arasındaki farkın satışa çıkarılan malın muhammen kıymetinin binde beşinden ve her halde bin Türk lirasından az olamayacağı hüküm altına alınmaktadır. Altıncı fıkrada yapılan değişiklikle, daha yüksek teklif verildiği sürece açık artırmanın devam etmesi öngörüldüğünden, uygulamada teklifler arasındaki farkın çok düşük kalmaması, bu şekilde az farkla birden çok teklifin verilmesi suretiyle ihalenin sürüncemede kalmasının önüne geçilmesi ve açık artırmanın gerçek alıcılar arasında rekabet içinde gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır.

Düzenlemeyle, maddenin altıncı fıkrasında yer alan artırma süresinin son on dakikasında yeni bir teklif ileri sürülmesi halinde açık artırmanın bir defaya mahsus olmak üzere on dakika uzatılacağı kuralı değiştirilmektedir. Buna göre, açık artırma süresinin son on dakikası içinde yeni bir teklifin verilmesi halinde açık artırma üç dakika uzatılacaktır. Uzama süresi içinde yeni bir teklifin verilmesi halinde açık artırma süresi her yeni teklifin verilmesinden itibaren üç dakika uzatılacaktır. Başka bir ifadeyle, uzama süresi içinde teklif verildiği sürece açık artırma uzamaya devam edecektir. Son uzama süresi içinde yeni bir teklif verilmezse mal en yüksek teklif verene ihale edilecektir. Uzama sürelerinin toplamı bir saati geçemeyecektir. Kanundaki bu süre Adalet Bakanlığının kararıyla kısaltılabilecek, uzatılabilecek veya kaldırılabilir. Bu karar Bakanlığın resmi internet sitesinde duyurulacaktır.

Maddede yapılan bu değişikliklerle, satışa konu malın en yüksek bedelle ve rekabetçi bir açık artırma ortamında satılması, bu şekilde borçlunun en yüksek oranda borcundan kurtulması ve alacaklının da aynı şekilde en yüksek oranda alacağını tahsil etmesi sağlanmış olacaktır.

MADDE 2- Maddeyle, 2004 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle, parasal sınırlarda yeniden değerlendirme oranında artırma yapılması sonucunda belirlenen sınırların on Türk lirasını aşmayan kısımlarının dikkate alınmayacağı hükmü, bin Türk lirasını aşmayan kısımların dikkate alınmayacağı şeklinde değiştirilmektedir. Bu şekilde yeniden değerlendirme sonucu belirlenen parasal rakamın bin lirayı geçmeyen küsuratı dikkate alınmayacaktır.

Maddenin ikinci fıkrası hükmü uyarınca, istinaf ve temyiz kanun yolu başvurularında hükmün verildiği tarihteki parasal sınırlar uygulanmaktadır. İlk karar tarihinde kanun yoluna başvuru imkânı olan dosyada, kaldırma veya bozma kararı üzerine verilen yeni karar sonrasında parasal sınırdaki yeniden değerlendirme oranında meydana gelen artış nedeniyle istinaf ve temyiz kanun yoluna başvurulamamasının yaratacağı sakıncaları ortadan kaldırmak, doğabilecek hak kayıplarının önüne geçebilmek ve verilen yeni kararların kaldırma ve bozmaya uygun olup olmadığının denetimini sağlayabilmek amacıyla maddeye yeni bir fıkra eklemek suretiyle düzenleme yapılmaktadır. Buna göre, bölge adliye mahkemesinin kaldırma kararı üzerine ilk derece mahkemesince verilen kararlar ile Yargıtay bozma kararı üzerine yeniden verilen kararlara karşı, ilk karar tarihinde geçerli olan parasal sınırlara göre istinaf ve temyiz kanun

roluna başvurulabileceği açıkça hükme bağlanmakta, böylelikle hak arama hürriyetinin daha etkin bir şekilde kullanılabilmesine imkân tanınmaktadır.

MADDE 3- Maddeyle, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 180 inci maddesinin dördüncü fıkrasında düzenleme yapılmaktadır.

Söz konusu maddenin dördüncü fıkrasında, adli yardım ödeneğinin barolar arasındaki dağıtım esasları düzenlenmiş olup, Anayasa Mahkemesinin 22/6/2023 tarihli ve E: 2022/100; K: 2023/114 sayılı kararıyla, bu fıkranın altıncı cümlesinde yer alan “yüzde kırkı o ilde bulunan barolar arasında eşit olarak, kalanı ise” ibaresi iptal edilmiş ve iptal kararının Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Söz konusu iptal kararı, 19/9/2023 tarihli ve 32314 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

Anayasa Mahkemesi, adli yardım ödeneğinin birden fazla baronun bulunduğu illerde, her beş bin nüfus için tespit edilecek toplam puanın yüzde kırkının o ilde bulunan barolar arasında eşit olarak dağıtılacağına ilişkin hükümde yer alan oranın, bu baroların giderlerinin karşılanabilmesi bakımından aralarındaki mali dengeyi sağlamadığı sonucuna vararak, hükmü iptal etmiştir.

Yapılan düzenlemeyle, her beş bin nüfus için tespit edilecek toplam puanın yüzde otuzunun o ilde bulunan barolar arasında eşit olarak dağıtılacağı hükme bağlanmaktadır. Buna göre, birden fazla baronun bulunduğu illerde, her beş bin nüfus için tespit edilen toplam puanın yüzde otuzu o ilde bulunan barolar arasında eşit olarak, kalanı ise o ilde levhaya kayıtlı toplam avukat sayısına bölündükten sonra elde edilen sayının her baronun üye sayısına çarpımı sonucu elde edilecek puana göre dağıtılacaktır. Hükümle, baroların adli yardım bürolarının adli yardım hizmetlerine ilişkin giderlerinin karşılanmasında ödenek sorunu yaşamamaları amaçlanmaktadır.

MADDE 4- Maddeyle, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun ek 41 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Düzenlemeyle, Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavı ve İdari Yargı Ön Sınavında soru sorulacak alanlar arasına Milletlerarası Hukuk, Milletlerarası Özel Hukuk, Genel Kamu Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku eklenmektedir. Değişiklikle, söz konusu sınavların içerik itibarıyla daha kapsayıcı olması sağlanarak bu sınava gireceklerin hukuk alanındaki bilgi ve yetkinliğinin artırılması amaçlanmaktadır. Bunun yanında yapılan düzenlemeyle ihtiyaç duyulması halinde üçüncü ve dördüncü fıkralarda belirtilen alanlara, yönetmelikle yeni hukuk alanları eklenebilmesi de öngörülmektedir. Böylelikle hukukun dinamik bir alan olması sebebiyle eğitim müfredatındaki değişimler ve günün ihtiyaçları nazara alınarak Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavı ve İdari Yargı Ön Sınavlarında soru sorulacak yeni alanların eklenebilmesi amaçlanmaktadır.

Öte yandan, soru sorulacak alan sayısında yapılan artışa bağlı olarak, asgari soru sayısı yüz yirmiye çıkarılmaktadır. Maddenin yedinci fıkrasındaki değişikliklerle sınavlara ilişkin yönetmeliğin hazırlanmasında görüş alınması gereken kurumlar arasına Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı da eklenmektedir.

MADDE 5- Maddeyle, 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun ek 1 inci maddesi değiştirilmektedir.

2576 sayılı Kanunun 7 nci maddesinde tek hâkimle bakılacak davalar düzenlenmektedir. Bu kapsamda idare ve vergi mahkemelerindeki konusu yirmi beş bin (2024 yılı itibarıyla iki yüz yetmiş bin) Türk lirasını aşmayan davalar bu mahkemelerde görev yapan hâkimlerden biri tarafından çözümlenmektedir.

Anayasa Mahkemesi 26/7/2023 tarihli ve E: 2023/36; K: 2023/142 sayılı kararıyla, temyiz edilebilecek kararların belirlenmesinde uygulanan parasal sınırın hangi tarihe göre belirleneceğinin kanunla düzenlenmesi gerektiği gerekçesiyle, 2577 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendini iptal etmiştir. Anayasa Mahkemesi aynı gerekçelerle, 26/10/2023 tarihli ve E: 2023/81; K: 2023/184 sayılı kararıyla, istinaf kanun yoluna başvurulabilecek kararların belirlenmesinde uygulanan parasal sınırı düzenleyen 2577 sayılı Kanunun 45 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi ile parasal sınırların her yıl yeniden değerlendirme oranında artmasını öngören aynı Kanunun ek 1 inci maddesini iptal etmiştir. Her ne kadar tek hâkimle bakılacak davaların belirlenmesinde uygulanan parasal sınıra ilişkin bir iptal kararı verilmemiş olsa da anılan kararların gerekçeleri nazara alınarak, tek hâkimle çözümlenecek davaların belirlenmesinde davanın açıldığı tarihteki parasal sınırın esas alınmasına yönelik düzenleme yapılmaktadır. Uygulamada, açıldığı tarihteki parasal sınır itibarıyla heyetle bakılan bir davanın, parasal sınırın yeni takvim yılında artması sebebiyle yargılama devam ederken bu kez tek hâkim tarafından bakılması gibi durumlarla karşılaşmaktadır. Düzenlemeyle, açıldığı tarihte heyet halinde bakılan bir davaya, parasal sınırın artmasına rağmen heyet olarak bakılmaya devam edilmesi sağlanmaktadır. Bununla birlikte, yargılama aşamasında miktar artırımı yapılan hallerde ise artırımın yapıldığı tarihteki parasal sınır esas alınacaktır.

MADDE 6- Maddeyle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 45 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

2577 sayılı Kanunun “İstinaf” başlıklı 45 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde, konusu beş bin (2024 itibarıyla otuz bir bin) Türk lirasını geçmeyen vergi davaları, tam yargı davaları ve idari işlemlere karşı açılan iptal davaları hakkında idare ve vergi mahkemelerince verilen kararların kesin olduğu ve bu kararlara karşı istinaf yoluna başvurulamayacağı düzenlenmiştir. Bu cümlede belirtilen miktar aynı Kanunun ek 1 inci maddesi uyarınca her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılmaktadır.

Anayasa Mahkemesi 26/10/2023 tarihli ve E: 2023/81; K: 2023/184 sayılı kararıyla, 2577 sayılı Kanunun 45 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi ile aynı kanunun ek 1 inci maddesinin iptaline ve kararın Resmî Gazete’de yayımlanmasından itibaren dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine hükmetmiştir. Karar, 21/12/2023 tarihli ve 32406 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır. Anayasa Mahkemesi söz konusu kararında, istinafa tabi kararların belirlenmesine ilişkin parasal sınırın her yıl güncellenmesi nedeniyle hangi tarihteki parasal sınıra göre istinaf kanun yoluna başvurulabileceğinin kanunda belirli bir açıklıkta ve öngörülebilir bir şekilde düzenlenmemesi nedeniyle kuralların kanunilik şartını taşımadığı gerekçesine dayanmıştır.

Anayasa Mahkemesinin mezkûr iptal kararı sebebiyle maddenin birinci fıkrasının ikinci cümlesi, ek 1 inci maddede yapılması öngörülen değişiklik ve güncel istinaf sınırı dikkate alınarak yeniden düzenlenmektedir.

Öte yandan, Anayasa Mahkemesinin 17/8/2022 tarihli ve 31926 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 20/7/2022 tarihli ve E: 2022/48; K: 2022/93 sayılı kararıyla 2577 sayılı Kanunun 45 inci maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinin ve 48 inci maddesinin yedinci fıkrasında yer alan “... ve 6 ncı ...” ibaresinin “istinafın kanuni süre geçtikten sonra yapılması hâli” yönünden Anayasa’ya aykırı olduklarına ve iptallerine karar verilmiştir. Kararda “İstinaf başvurusunun kanuni süresinde yapılmadığına ilişkin değerlendirmeyi ilk kez -idari yargı kolundaki en üst dereceli mahkeme olmayan- bölge idare mahkemelerinin yaptığı hâllerde, anılan mahkemelerin bu yöndeki değerlendirmelerinin kişilere ağır bir külfet yükleyecek ve onların mahkemeye erişim haklarını aşırı kısıtlayacak biçimde katı ve şekilci bir yoruma dayandığı ya da sürenin hesaplanmasına ilişkin muğlak veya yorumu gerektiren hukuki meseleler olduğunda bunların bölge idare mahkemelerince öngörülemez biçimde yorumlandığı

durumlar söz konusu olabilir. Yahut anılan mahkemelerin süreye ilişkin kuralları hatalı olarak da uygulayabilmeleri mümkündür. Kurallar bölge idare mahkemelerinin bu kapsamda verdiği ve mahkemeye erişim hakkına ölçüsüz müdahale teşkil edebilen, bu sebeple anılan hakkın ihlaline yol açabilecek bu tür kararları bakımından kişilerin bu yöndeki iddia ve itirazlarını ileri sürebilmelerine engel olmakta, başka bir anlatımla söz konusu ihlalin gerçekleşmesini engellemeye elverişli yargısal yollara başvuruda bulunulabilmesi imkânını ortadan kaldırmaktadır.” gerekçesine yer verildiği görülmektedir.

Anayasa Mahkemesi istinaf başvurusunun kanuni süre içinde yapılmadığı gerekçesiyle ilk kez istinaf mercii tarafından verilen istinaf başvurusunun reddi kararlarının kesin olmasını Anayasa’ya aykırı bulmuştur. Kararın gerekçesi dikkate alındığında; istinaf başvurusunun kesin bir karar hakkında olması, istinaf harç ve giderlerinin ödenmemiş olması ve dilekçenin 3 üncü madde esaslarına göre düzenlenmemesi sebebiyle ilk kez istinaf merciiince verilecek istinaf isteminin reddi, istinaf edilmemiş sayılması ve istinaf isteminde bulunulmamış sayılmasına ilişkin kararların da kesin olmasının Anayasa’ya aykırı olabileceği değerlendirilmektedir. Bu doğrultuda maddenin ikinci fıkrasına eklenen hükümlerle, ilk kez istinaf merciiince verilen söz konusu kararlara karşı temyiz yoluna başvuru imkânı getirilmektedir.

MADDE 7- Maddeyle, 2577 sayılı Kanununun 46 ncı maddesinde düzenleme yapılmaktadır.

2577 sayılı Kanunun “Temyiz” başlıklı 46 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, konusu yüz bin (2024 itibarıyla dokuz yüz yirmi bin) Türk lirasını aşan vergi davaları, tam yargı davaları ve idari işlemler hakkında açılan davaların temyiz edilebileceği düzenlenmiştir. Bu bentte belirtilen miktar ek 1 inci maddede yer alan hüküm uyarınca her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılmaktadır.

Anayasa Mahkemesinin 26/7/2023 tarihli ve E: 2023/36; K: 2023/142 sayılı kararıyla söz konusu bent iptal edilmiş ve kararın Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Karar, 13/10/2023 tarihli ve 32338 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır. Anayasa Mahkemesi bu kararda temyize tabi kararların belirlenmesine ilişkin parasal sınırın her yıl güncellenmesinden dolayı hangi tarihteki parasal sınıra göre temyiz kanun yoluna başvurulabileceğinin açık, net ve tereddüde yer vermeyecek şekilde düzenlenmemiş olması nedeniyle (b) bendinde yer alan kuralın kanunilik şartını taşımadığı sonucuna varmıştır. Mahkeme aynı kararda, konusu temyiz sınırının altında kalan ancak davaya konu miktar itibarıyla önemsiz sayılamayacak vergi davaları, tam yargı davaları ve idari işlemlerden kaynaklanan davalarda bölge idare mahkemesince ilk kez davacılar aleyhine hüküm verilmesi halinde, bölge idare mahkemesi kararına karşı temyiz kanun yoluna başvurulamamasının hükmün denetlenmesini talep etme hakkına orantısız bir sınırlama getirdiğini ifade etmiştir.

Anayasa Mahkemesinin mezkûr iptal kararı sebebiyle maddenin birinci fıkrasının (b) bendi, ek 1 inci maddede yapılan düzenleme ve güncel temyiz sınırı dikkate alınarak yeniden düzenlenmektedir.

Öte yandan Anayasa Mahkemesinin, bölge idare mahkemesince ilk kez aleyhe karar verilen hallerde temyize gidilememesi halinde hükmün denetlenmesini talep etme hakkının ihlal edilebileceği yönündeki gerekçesi nazara alınarak, 46 ncı maddenin birinci fıkrasına (c) bendi eklenmektedir. Düzenlemeyle, konusu iki yüz yetmiş bin Türk lirasının üzerinde ancak mevcut temyiz sınırı olan dokuz yüz yirmi bin Türk lirasının altındaki davalarda bölge idare mahkemesince ilk derece mahkemesinin kararının kaldırılarak yeniden karar verilmesi durumunda bu kararların da temyiz edilebileceği hükme bağlanmaktadır. Bu kapsamda temyiz sınırının altında kalan istinaf isteminin reddine ilişkin tüm kararlar ile konusu iki yüz yetmiş bin Türk lirasını aşmayan davalarda ilk derece mahkemesi kararının kaldırılarak yeniden verilen tüm kararlar kesin olup, temyize tabi olmayacaktır.

Anayasa Mahkemesi mezkûr kararında bazı davaların miktarı itibarıyla önemsiz olarak kabul edilebileceğini ve bu davalarda verilen kararların kesin olmasının hükmün denetlenmesini talep etme hakkına aykırılık oluşturmayacağını ifade etmektedir. 2024 yılı itibarıyla konusu otuz bir bin Türk lirasını geçmeyen vergi davaları, tam yargı davaları ve idari işlemlere karşı açılan iptal davaları hakkında idare ve vergi mahkemelerince verilen kararlar kesindir. Bölge idare mahkemesinin kaldırma kararı üzerine yeniden verdiği kararlardaki kesinlik sınırı, bölge idare mahkemesinin istinaf mercii olması dikkate alınarak, ilk derece mahkemesindeki kesinlik sınırına nazaran daha yüksek miktarda belirlenmektedir.

MADDE 8- Maddeyle, 2577 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesi değiştirilmektedir.

Anayasa Mahkemesi 26/7/2023 tarihli ve E: 2023/36; K: 2023/142 sayılı kararıyla, temyiz edilebilecek kararların belirlenmesinde uygulanan parasal sınırın hangi tarihe göre belirleneceğinin kanunla düzenlenmesi gerektiği gerekçesiyle, 2577 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendini iptal etmiştir. Anayasa Mahkemesi aynı gerekçelerle, 26/10/2023 tarihli ve E: 2023/81; K: 2023/184 sayılı kararıyla, istinaf kanun yoluna başvurulabilecek kararların belirlenmesinde uygulanan parasal sınırı düzenleyen 2577 sayılı Kanunun 45 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi ile parasal sınırların her yıl yeniden değerlendirme oranında artmasını öngören ek 1 inci maddeyi iptal etmiştir.

Anayasa Mahkemesinin mezkûr iptal kararları sebebiyle ek 1 inci maddenin parasal sınırların her takvim yılı başında yeniden değerlendirme oranında artırılmasına ilişkin birinci fıkrası yeniden düzenlenmekte ve söz konusu kararlar uyarınca ikinci fıkrada Kanunun 45 inci ve 46 ncı maddelerinde yer alan parasal sınırların uygulanmasına ilişkin belirleme yapılmaktadır. Bu doğrultuda, 45 inci maddedeki istinaf kanun yoluna ilişkin parasal sınırın tespitinde ilk derece mahkemesince verilen nihai karar tarihindeki parasal sınır ve 46 ncı maddedeki temyiz kanun yoluna ilişkin parasal sınırın tespitinde ise bölge idare mahkemesinin nihai karar tarihindeki parasal sınırın esas alınacağı düzenlenmektedir.

Her ne kadar duruşma yapılması zorunlu olan davaların belirlenmesinde uygulanan parasal sınıra ilişkin bir iptal kararı verilmemiş olsa da anılan kararların gerekçeleri nazara alınarak 17 nci maddede yer alan duruşmaya ilişkin parasal sınırın tespitinde dava tarihindeki parasal sınırın uygulanmasına yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Bununla birlikte, bölge idare mahkemesinin kaldırma veya Danıştayın bozma kararları üzerine yeniden bakılan davalarda ilk karar tarihindeki parasal sınırların uygulanmasına devam olunacaktır.

MADDE 9- Maddeyle, 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 9/A maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Düzenlemeyle hâkim ve savcı yardımcılığı sınavında soru sorulacak alanlar arasına milletlerarası hukuk ve milletlerarası özel hukuk eklenmektedir. Bununla birlikte idari yargı mercilerine intikal eden işlerin niteliği dikkate alınarak, idari yargı hâkim yardımcılığı sınavında ticari işletme-şirketler hukuku alanından da soru sorulması sağlanmaktadır. Değişiklikle, söz konusu sınavların içerik itibarıyla daha kapsayıcı olması sağlanarak bu sınava gireceklerin hukuk alanındaki bilgi ve yetkinliğinin artırılması amaçlanmaktadır.

Ayrıca, hâkim ve savcı yardımcılığı mülâkatına çağırılacak aday sayısı, sınav ilânında belirtilen kadro sayısının iki katından bir katına indirilmektedir.

MADDE 10- Maddeyle, 2802 sayılı Kanunun 100 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Adalet Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığının görevlerini düzenleyen 47 nci maddesinin ikinci fıkrasında, Teftiş Kurulunun ve müfettişlerin görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma

usullerinin yönetmelikle düzenleneceği hükme bağlanmıştır.

Anayasa Mahkemesi 26/10/2023 tarihli ve E:2018/118; K:2023/180 sayılı kararıyla, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 47 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "...ve müfettişlerin görev, yetki ve sorumlulukları ile..." ibaresini iptal etmiş ve iptal kararının Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar vermiştir. Bu karar, 27/2/2024 tarihli ve 32473 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

Anayasa Mahkemesi; Anayasanın 144 üncü maddesinde "Adalet hizmetleri ile savcıların idarî görevleri yönünden Adalet Bakanlığınca denetimi, adalet müfettişleri ile hâkim ve savcı mesleğinden olan iç denetçiler; araştırma, inceleme ve soruşturma işlemleri ise adalet müfettişleri eliyle yapılır. Buna ilişkin usul ve esaslar kanunla düzenlenir." hükmüne yer verilmesi ve adalet hizmetlerinin denetimine ilişkin usul ve esasların kanunla düzenleneceğinin belirtilmesi karşısında, adalet müfettişlerinin görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin düzenleme öngören kuralın münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken bir konu olduğu gerekçesiyle söz konusu ibareyi iptal etmiştir.

Anayasanın 144 üncü maddesinde adalet hizmetlerinin denetiminin adalet müfettişleri ile hâkim ve savcı mesleğinden olan iç denetçiler eliyle yapılacağı hükme bağlanmıştır. Adalet hizmeti kavramının mevzuatta herhangi bir tanımı bulunmamakta ise de; mahkemeler ve Cumhuriyet başsavcılıklarının yargılama faaliyeti kapsamında olmayan idari görevleri ile adalet komisyonları, icra daireleri, noterlikler, barolar, ceza infaz kurumları ve tutukevleri ile personel eğitim merkezleri gibi yerlerde yürütülen hizmetlerin adalet hizmeti kavramına dâhil olduğu şüphesizdir.

Değişiklikle, adalet müfettişlerinin görevleri Anayasanın 144 üncü ve 159 uncu maddeleri ile Hakimler ve Savcılar Kurulu Kanununun Kurul müfettişlerinin görevlerine ilişkin hükümleri dikkate alınarak yeniden düzenlenmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasıyla, adalet müfettişlerinin çalışma yöntemleri ile denetim, araştırma, inceleme ve soruşturmaların yapılmasına ilişkin usul ve esasların yönetmelikle düzenlenmesine imkân tanınmaktadır.

MADDE 11- Maddeyle, 2802 sayılı Kanunun 101 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Teklifle 2802 sayılı Kanunun 100 üncü maddesinde yapılması öngörülen değişiklikte belirtildiği üzere, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Adalet Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığının görevlerini düzenleyen 47 nci maddesinin ikinci fıkrasında müfettişlerin görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerinin yönetmelikle düzenlenmesini öngören hüküm Anayasa Mahkemesince iptal edilmiştir.

Değişiklikle, adalet müfettişlerinin yetkileri Anayasanın 144 üncü ve 159 uncu maddeleri ile Hakimler ve Savcılar Kurulu Kanununun Kurul müfettişlerinin yetkilerine ilişkin hükümleri esas alınarak yeniden düzenlenmektedir.

MADDE 12- Anayasa Mahkemesinin 11/10/2023 tarihli ve E: 2023/104; K: 2023/177 sayılı kararıyla, Hakimler ve Savcılar Kanununun 106 ncı maddesinin altıncı fıkrasının 30/3/2023 tarihli ve 7447 sayılı Kanunla değiştirilen birinci cümlesi iptal edilmiş ve iptal kararının Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Söz konusu iptal kararı, 30/1/2024 tarihli ve 32445 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır. Bu karar nedeniyle 2802 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin altıncı fıkrasında düzenleme yapılmaktadır.

MADDE 13- Maddeyle, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun ek 14 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

2918 sayılı Kanunun ek 14 üncü maddesinin mevcut birinci fıkrasına göre, buluntu olması nedeniyle veya bu Kanun hükümleri gereğince trafikten men edilerek alıkonulan, ancak sahipleri tarafından altı ay içinde teslim alınmayan veya aranmayan araçlar Milli Emlak Genel Müdürlüğünce satılarak, bedelleri emanet hesabına alınmakta ve bu araçların maliklerinden adresi bilinenlere satıştan önce tebligat yapılmaktadır.

Yapılan düzenlemeyle, birinci fıkra kapsamında olan ve yediemin otoparklarında bulunan araçların satış usulü yeniden belirlenmektedir. Buna göre, 2918 sayılı Kanun uyarınca yediemin otoparklarında bulunan araçların ekonomiye kazandırılmaları ve bu araçların satışından elde edilen tutarın hak sahiplerine ödenmesi; hak sahiplerine ödenmemesi halinde ise yine hak sahiplerine ödenmesi amacıyla muhafaza edilmesi sağlanmaktadır. Böylelikle, hem bu araçların ekonomik değerlerini yitirmesinin hem de hak sahiplerinin daha fazla mağdur olmasının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 14- Maddeyle, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununa geçici bir madde eklenmektedir.

5/1/1961 tarihli ve 221 sayılı Amme Hükmi Şahısları veya Müesseseleri Tarafından Fiilen Amme Hizmetlerine Tahsis Edilmiş Gayrimenkuller Hakkında Kanun, Anayasa Mahkemesinin, 21/4/2022 tarihli ve E: 2021/19; K: 2022/46 sayılı kararıyla iptal edilmiş ve iptal kararının Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Söz konusu iptal kararı, 4/8/2022 tarihli ve 31913 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

İptal edilen 221 sayılı Kanun, Mülga 31/8/1956 tarihli ve 6830 sayılı İstimlak Kanununun yürürlüğe girdiği 1956 tarihinden önce fiilen kamu hizmetlerine tahsis edilmiş olmakla birlikte usulünce kamulaştırıldığı ortaya konulamayan taşınmazların tabi olacağı usul ve esasları düzenlemektedir.

221 sayılı Kanun 12/1/1961 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu Kanuna göre, mülga 6830 sayılı İstimlak Kanununun yürürlüğe girdiği tarihe kadar kamulaştırma işlemine dayanmaksızın kamulaştırma kanunlarının göz önünde tuttuğu maksatlara fiilen tahsis edilmiş olan gayrimenkullerin ilgili amme hükmi şahsı veya müessesesi adına tahsis tarihinde kamulaştırılmış sayılacağı düzenlenmiştir. Aynı Kanun bu kapsamdaki gayrimenkullerden tapuya kayıtlı olanların kayıt sahiplerinin ya da mirasçılarının ancak fiili tahsis tarihindeki rayiç üzerinden gayrimenkulün bedelini isteyebileceği ve bu bedelin dava hakkının bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki sene sonra düşeceğini hüküm altına almıştır. Ayrıca Kanunun yürürlüğe girmesinden önce açılmış ve kesin karara bağlanmamış davalar hakkında da bu Kanun hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir. Bu Kanun bir tasfiye kanunu olup, mülga 6830 sayılı İstimlak Kanununun yürürlüğe girmesinden önce fiilen kamu hizmetine tahsis edilmiş taşınmazları konu edinmektedir.

Anayasanın 153 üncü maddesinin beşinci fıkrası Anayasa Mahkemesi kararlarının geriye yürümeyeceği hükmünü amirdir. Bu hükmün gereği olarak, iptalden sonra da 221 sayılı Kanunun öngördüğü süre içinde açılan ve halen derdest bulunan davalar hakkında 221 sayılı Kanunun uygulanması gerekecektir. Diğer bir anlatımla, 221 sayılı Kanunun yürürlüğünden itibaren iki yıl geçtikten sonra, 1956 yılından önce fiilen kamu hizmetine tahsis edilen ve kanun gereği kamulaştırılmış sayılan taşınmazlar bakımından, Anayasa Mahkemesinin söz konusu iptal kararı geriye yürümeyeceğinden yeni bir dava hakkı doğurmayacaktır. Belirtmek gerekir ki, Anayasanın amir hükmüne rağmen iptal kararını geriye yürütecek şekilde uygulama yapıldığı takdirde bu yerlerin kamulaştırmasız el atılan yerler gibi değerlendirilmesi söz konusu olabilecektir.

Madde kapsamında açılan ve görülmekte olan davalarda mahkeme ve icra harçları ile her türlü vekâlet ücretlerinin maktu olarak belirleneceği hüküm altına alınmaktadır.

Anayasa Mahkemesinin iptal kararından sonra oluşan tereddütleri gidermek ve bu konuda bir kanun boşluğuna meydan vermemek için geçici madde düzenlemesi yapılmaktadır.

MADDE 15- Maddeyle, 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen 187 nci maddesi yeniden düzenlenmektedir.

Anayasa Mahkemesinin 22/2/2023 tarihli ve E: 2022/155; K: 2023/38 sayılı kararıyla, Türk Medeni Kanununun 187 nci maddesi iptal edilmiş ve iptal kararının Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Söz konusu iptal kararı, 28/4/2023 tarihli ve 32174 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

İptale konu hükümde kadının evlenmekle kocasının soyadını alacağı ancak evlendirme sırasında evlendirme memuruna veya daha sonra nüfus idaresine yapacağı yazılı başvuru üzerine kocasının soyadı önünde önceki soyadını da kullanabileceği belirtilmektedir. Buna göre evlenen kadın, evlendiği kocasının soyadını almak kaydıyla önceki soyadını da kullanabilmektedir. Anayasamızın 41 inci maddesinde ailenin Türk toplumunun temeli olduğu kabul edilmektedir. Ailenin önemi değerlendirildiğinde, anne ve babanın ayrı ayrı soyadı kullanmaları, çocuk üzerinde olumsuz etkiler doğurabilecek, çocuğun hangi soyadını kullanacağı ayrı bir tartışma konusu haline gelecektir. Bu durum, Türk toplumunun temeli olan aile bütünlüğüne zarar verebilecektir. Bu nedenle Anayasa Mahkemesince iptal edilen kanun hükmü yeniden düzenlenerek evlenen kadının kocasının soyadını alacağı, ancak dilerse kocasının soyadının önünde önceki soyadını da kullanabileceği, kadının soyadı, kendi soyadı ile daha önceki kocasının soyadından oluşuyorsa bu soyadlarından sadece birisini evleneceği kocasının soyadının önünde kullanabileceği hüküm altına alınmaktadır.

MADDE 16- Maddeyle, 4721 sayılı Kanunun 286 ncı maddesi değiştirilmektedir.

Anayasa Mahkemesinin 26/7/2023 tarihli ve E: 2023/37; K: 2023/140 sayılı kararıyla, Türk Medeni Kanununun 286 ncı maddesinin birinci fıkrası iptal edilmiş ve iptal kararının Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Söz konusu iptal kararı, 20/10/2023 tarihli ve 32345 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

4721 sayılı Kanunun babalık karinesinin düzenlendiği 285 inci maddesine göre, evlilik devam ederken veya evliliğin sona ermesinden başlayarak üçyüz gün içinde doğan çocuğun babası kocadır. Babalık karinesi, Kanunun 286 ncı maddesi uyarınca açılan soybağının reddi davasıyla çürütülebilmektedir. Bu davayı, baba ve çocuk açabilmektedir. Değişiklikle, çocuğun soybağının sıhhatinin sağlanması amacıyla baba ve çocuğun yanı sıra anaya da soybağının reddi davası açma hakkı tanınmaktadır.

MADDE 17- Maddeyle, 4721 sayılı Kanunun 289 uncu maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır.

Anayasa Mahkemesinin 26/7/2023 tarihli ve E: 2023/37; K: 2023/140 sayılı kararıyla, Türk Medeni Kanununun 286 ncı maddesinin birinci fıkrası iptal edilmiştir. Teklifte, 286 ncı maddede düzenleme yapılarak anaya da soybağının reddi davası açma imkânı tanınmaktadır. Hükümle, ananın bu davayı doğumdan başlayarak en geç bir yıl içinde açabileceği düzenlenmektedir.

MADDE 18- Maddeyle, 4721 sayılı Kanunun 291 inci maddesinin birinci fıkrası değiştirilmektedir.

Anayasa Mahkemesinin 23/1/2024 tarihli ve E: 2023/135; K: 2024/18 sayılı kararıyla, Türk Medeni Kanununun 291 inci maddesinin “Dava açma süresinin geçmesinden önce

kocanın ölmesi veya gaipliğine karar verilmesi ya da sürekli olarak ayırt etme gücünü kaybetmesi hâllerinde kocanın altsoyu, anası, babası veya baba olduğunu iddia eden kişi, doğumu ve kocanın ölümünü, sürekli olarak ayırt etme gücünü kaybettiğini veya hakkında gaiplik kararı alındığını öğrenmelerinden başlayarak bir yıl içinde soybağının reddi davasını açabilir.” şeklindeki birinci fıkrası, “baba olduğunu iddia eden kişi” yönünden iptal edilmiş ve iptal kararının Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Söz konusu iptal kararı, 6/3/2024 tarihli ve 32481 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

Anayasa Mahkemesinin iptal kararında, baba olduğunu iddia eden kişinin özel hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkının ihlal edildiğini ileri sürebileceği etkili bir başvuru yolunun bulunmadığı gerekçesiyle başvuru hakkının zedelendiği belirtilmiştir.

4721 sayılı Kanunun, babalık karinesini düzenleyen 285 inci maddesine göre, evlilik devam ederken veya evliliğin sona ermesinden başlayarak üçyüz gün içinde doğan çocuğun babası kocadır. Babalık karinesi, Kanunun 286 ncı maddesi ve şartları oluştuğunda 291 inci maddesi uyarınca açılan soybağının reddi davasıyla çürütülebilmekte ve soybağı düzeltilebilmektedir. Bu hükümler, Anayasanın 41 inci maddesinde Türk toplumunun temeli olarak kabul edilen ailenin korunmasına hizmet etmektedir. Bu kapsamda, evlilik devam ettiği müddetçe, baba olduğunu iddia eden üçüncü bir kişiye doğrudan soybağının reddi davası açma hakkı verilmemiştir. Zira herhangi bir ön şart aranmaksızın soybağının reddi davası açma hakkı verilmesi durumunda mahkemece söz konusu iddianın araştırılması ve davanın sonuçlandırılması gerekecektir. Evlilik birliği devam ederken baba olduğunu iddia eden kişinin soybağının reddi davasını doğrudan açabilmesi, aile kurumunu dışarıdan müdahaleye açık hale getirecek ve Türk toplumunun temeli olan aile kurumuna ve bütünlüğüne büyük zararlar verebilecektir.

Bu nedenle, Anayasanın 41 inci maddesinde hüküm altına alınan ailenin Türk toplumunun temeli olduğu ilkesi esas alınarak, aile bütünlüğünün korunması, aile kurumunun dışarıdan müdahaleye açık hale getirilmemesi ve aile bireylerinin özel hayatlarına saygı gösterilmesi hakkının korunması amacıyla, Anayasa Mahkemesince iptal edilen 4721 sayılı Kanunun 291 inci maddesinin birinci fıkrası yeniden düzenlenmektedir.

Düzenlemeyle, dava açma süresinin geçmesinden önce kocanın ölmesi veya gaipliğine karar verilmesi ya da sürekli olarak ayırt etme gücünü kaybetmesi hâllerinde baba olduğunu iddia eden kişiye, kocanın altsoyuna, anasına veya babasına, doğumu ve kocanın ölümünü, sürekli olarak ayırt etme gücünü kaybettiğini veya hakkında gaiplik kararı alındığını öğrenmelerinden başlayarak bir yıl içinde soybağının reddi davasını açma hakkı tanınmaktadır.

MADDE 19- Maddeyle, 4721 sayılı Kanunun 314 üncü maddesinin dördüncü fıkrası yeniden düzenlenmektedir.

Anayasa Mahkemesinin 26/7/2023 tarihli ve E: 2023/3; K: 2023/139 sayılı kararıyla, Türk Medeni Kanununun 314 üncü maddesinin dördüncü fıkrası iptal edilmiş ve iptal kararının Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Söz konusu iptal kararı, 19/10/2023 tarihli ve 32344 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

Anayasa Mahkemesi iptal kararında; eşlerin birlikte evlât edinmesinde, ayırt etme gücüne sahip olmayan küçüklerin nüfus kaydına ana ve baba adı olarak evlât edinen eşlerin adlarının yazılacağı hükmüne yer verildiği, bu hükmün ayırt etme gücüne sahip küçüğün ya da kısıtlının eşler tarafından birlikte evlât edinilmesi, üvey evladın evlât edinilmesi, ergin kişilerin evlât edinmesinde ve tek başına evlât edinme hallerinde uygulanma imkânı bulunmadığı, bunun da aile ilişkisinin gizliliği amacını işlevsiz hale getirebileceği gerekçesiyle hükmün Anayasaya aykırı olduğunu belirtmiştir.

Teklifle, ayırt etme gücüne sahip olmayan küçüklerin birlikte evlât edinilmesi halinin yanında, diğer evlât edinme hallerini de kapsayacak şekilde düzenleme yapılmaktadır. Buna göre, tek başına evlât edinmede veya üvey evladın evlât edinilmesinde ana veya baba adı olarak evlât edinenin; ayırt etme gücüne sahip küçük veya kısıtlının ya da ergin kişilerin birlikte evlât edinilmesi hallerinde ise ana ve baba adı olarak evlât edinenlerin adlarının yazılmasına olanak sağlanmaktadır. Ayrıca hükümle, evlât edinilmeleri rızalarına bağlı olan kimseler açısından, ana veya baba hanesine evlât edinenlerin adlarının yazılması işlemleri evlât edinilenlerin taleplerine bağlı kılınmaktadır.

MADDE 20- Maddeyle, istinaf kanun yolunda hukuk daireleri arasındaki iş bölümü uyuşmazlıklarının hızlı bir şekilde giderilmesi amacıyla, 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanuna 35/A maddesi eklenmektedir.

Birinci fıkraya göre, istinaf incelemesi için dosya kendisine gönderilen ilgili hukuk dairesi, bir ay içinde yapacağı ön inceleme sonucunda iş bölümü bakımından kendisini görevli görmemesi halinde, gerekçesiyle birlikte dosyayı görevli olduğunu değerlendirdiği ilgili hukuk dairesine gönderecektir. Bir aylık sürenin bitiminden sonra veya duruşma günü verilen dosya hakkında gönderme kararı verilemeyeceği açık bir şekilde düzenlenmektedir.

İkinci fıkrayla, dosya kendisine gönderilen hukuk dairesi iki hafta içinde yapacağı ön inceleme sonucunda görevli olmadığı kanaatine varırsa, varsa geçici hukuki koruma tedbirlerine dair talepler hakkında karar vermek suretiyle dosyayı hukuk daireleri başkanlar kuruluna göndereceği düzenlenmektedir. Bu iki haftalık sürenin hitamından itibaren gönderme kararı verilemeyeceği ve kurulca yapılan ön inceleme sonunda verilen kararın kesin olacağı düzenlenmektedir.

MADDE 21- Maddeyle, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 73 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Düzenlemeyle, soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlı olan hakaret suçu bakımından şikayet süresinin, her ne suretle olursa olsun fiilin gerçekleştiği tarihten itibaren iki yılı geçemeyeceği öngörülmektedir. Böylelikle bu suç bakımından azami şikayet süresi belirlenmektedir.

Belirtmek gerekir ki, soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlı hakaret suçu bakımından 73 üncü maddenin birinci ve ikinci fıkrası başta olmak üzere ilgili hükümleri uygulanmaya devam edecektir. Ancak bu suç bakımından şikayet süresi, fiilin gerçekleştiği tarihten itibaren iki yılı geçemeyecektir.

MADDE 22- Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 75 inci maddesinin altıncı fıkrasında düzenleme yapılmaktadır.

“Kovuşturmanın mecburiliği” ilkesinin istisnası niteliğini taşıyan “önödeme” gibi alternatif yöntemler, belirli bir ceza eşiğinin altında bulunan suçları işleyen kişilerin, ceza infaz kurumlarının etkilerinden uzak tutulması, Devletin infaz külfetinden ve mahkemelerin iş yoğunluğundan kurtarılması amaçlarının yanı sıra cezanın genel ve özel önleme amaçlarını da gerçekleştirecek etkili birer ceza politikası aracı olarak uygulanmaktadır.

1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren yeni Türk ceza adalet sisteminin ondokuz yıllık uygulaması sırasında alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerine ilişkin sistemin aksayan yönleri düzeltilmiştir. Ancak, uygulamadan gelen talep ve öneriler ile günümüz çağdaş ceza adalet sistemlerinin genel yönelimi dikkate alındığında, önödeme kurumunun uygulama alanına ilişkin düzenleme yapma gereği ortaya çıkmıştır.

Düzenlemeyle, Türk Ceza Kanununun 125 inci maddesinin ikinci fıkrasında, üçüncü fıkrasının (b) ve (c) bendinde ve dördüncü fıkrasında düzenlenen hakaret suçu, önödeme kapsamına alınmakta ve kurumun kapsamı genişletilmektedir. Buna göre, mağduru muhatap alan sesli, yazılı veya görüntülü bir iletiyle hakaret suçunun işlenmesi halinde Kanunun 75 inci maddesine göre önödeme hükümleri uygulanacaktır. Aynı şekilde, Kanunun 125 inci maddesinin ikinci fıkrasındaki hakaret suçunun aynı maddenin üçüncü fıkrasının (b) ve (c) bendi kapsamında ve/veya alenen işlenmesi halinde de önödeme hükümleri tatbik edilecektir. Bu suçun beş yıl içinde yeniden işlenmesi halinde altıncı fıkra uyarınca önödeme hükümleri uygulanmayacak ve fail hakkında kamu davası açılacaktır.

Belirtmek gerekir ki, 125 inci maddenin birinci fıkrasındaki hakaret suçunda önödeme hükümleri uygulanmayacaktır. Dolayısıyla bu suçun üçüncü fıkranın (b) ve (c) bendi kapsamında ve/veya alenen işlenmesi halinde de önödeme yoluna gidilmeyecek ve uzlaştırma hükümleri uygulanacaktır.

MADDE 23- Maddeyle, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 253 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklikle, Türk Ceza Kanununun 125 inci maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen hakaret suçu bakımından uzlaştırma hükümlerinin uygulanmayacağı kabul edilmektedir. Başka bir ifadeyle, mağduru muhatap alan sesli, yazılı veya görüntülü bir iletiyle işlenen hakaret suçunda uzlaştırma yoluna gidilmeyecektir. Dolayısıyla, ikinci fıkrada düzenlenen bu suçun dini, siyasi, sosyal, felsefi inanç, düşünce ve kanaatlerini açıklamasından, değiştirmesinden, yaymaya çalışmasından, mensup olduğu dinin emir ve yasaklarına uygun davranmasından dolayı veya kişinin mensup bulunduğu dine göre kutsal sayılan değerlerden bahisle işlenmesi hali ile alenen işlenmesi halinde de uzlaştırma yoluna gidilmeyecektir.

Bununla birlikte, günümüz çağdaş ceza adalet sistemlerinin genel yönelimi dikkate alınarak Teklifte, Türk Ceza Kanununun 125 inci maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen hakaret suçu önödeme kapsamına alınmakta ve böylelikle bu suçla daha etkin mücadele edilmesi amaçlanmaktadır.

Maddenin dördüncü fıkrasında yapılan değişiklikle, şüpheli, mağdur veya suçtan zarar görenin, kendisine uzlaşma teklifinde bulunulduktan itibaren kararını bildirmesi gereken üç günlük süre, yedi güne çıkarılmaktadır. Böylelikle, uygulamada yaşanabilecek mağduriyetlerin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

Anayasa Mahkemesinin 26/7/2023 tarihli ve E: 2023/43; K: 2023/141 sayılı kararıyla, Ceza Muhakemesi Kanununun 253 üncü maddesinin ondokuzuncu fıkrasının beşinci cümlesinde yer alan "Uzlaşmanın sağlanması halinde, soruşturma konusu suç nedeniyle tazminat davası açılmaz;" ibaresi iptal edilmiştir. Söz konusu iptal kararı, 18/10/2023 tarihli ve 32343 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Anayasa Mahkemesi iptal kararında, uzlaşma görüşmeleri sırasında sağlıklı şekilde belirlenmesi güç veya öngörülmesi mümkün olmayan zararlara ilişkin açılacak davalar yönünden herhangi bir ayırım yapılmaksızın uzlaşmanın sağlanması durumunda tazminat davası açılmayacağını öngören düzenlemeyle ilgililere katlanamayacakları bir külfet yüklendiğini ve iptale konu düzenlemede yargının iş yükünün azaltılması amacı ile mahkemeye erişim hakkına getirilen sınırlama arasında makul bir denge kurulamadığını belirtmiştir.

Maddenin ondokuzuncu fıkrasında yapılan değişiklikle, Anayasa Mahkemesinin iptal kararı dikkate alınarak uzlaşmanın sağlanması halinde, uzlaşma anında tespit edilemeyen veya uzlaşmadan sonra ortaya çıkan zararlar hariç, soruşturma konusu suç nedeniyle tazminat davası açılmayacağı hüküm altına alınmaktadır. Böylelikle, uzlaşma görüşmeleri sırasında tespit edilemeyen ya da uzlaşmadan sonra ortaya çıkan zararlara ilişkin tazminat davası açılabilme

imkânı tanınmak suretiyle hak arama hürriyeti kapsamındaki mahkemeye erişim hakkı güvence altına alınmaktadır.

Maddenin yirmidördüncü fıkrasında yapılan değişiklikle, ceza muhakemesinde uzlaştırmacı olabilmek için hukuk fakültesi mezunu olma şartı getirilmektedir.

MADDE 24- Maddeyle, 5271 sayılı Kanunun 254 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle, kovuşturma evresinde uzlaşma gerçekleştiği takdirde, edimin yerine getirilmesinin ileri tarihe bırakılması, takside bağlanması veya süreklilik arzetmesi halinde dava hakkında durma kararı verileceği ve uzlaşmanın gereklerinin yerine getirilmemesi halinde, mahkemece yargılamaya kaldığı yerden devam olunacağı hüküm altına alınmaktadır. Böylelikle, mevcut düzenlemeye göre sanık hakkında daha aleyhe sonuçlar doğurabilecek nitelikte olan hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilmesi uygulamasından vazgeçilerek uzlaşmanın gereklerinin yerine getirilebilmesi bakımından durma kararı verilmesi sağlanmaktadır. Durma süresince zamanaşımı işlemeyecektir.

MADDE 25- Maddenin birinci fıkrasıyla, 5237 sayılı Kanunun 73 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yapılan düzenlemenin, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla soruşturma veya kovuşturma evresine geçilmiş şikayete bağlı olan hakaret suçu bakımından uygulanmayacağı ve bu soruşturma ve kovuşturmanın genel hükümlere göre sonuçlandırılacağı kabul edilmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasıyla, soruşturma veya kovuşturma evresinde olup da bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla uzlaşmanın sağlanmış olduğu dosyalar bakımından bu maddeyi ihdas eden Kanunla 253 üncü maddenin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklik ile 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 75 inci maddesinin altıncı fıkrasında yapılan değişikliğin uygulanmayacağı hüküm altına alınmaktadır. Dolayısıyla uzlaşmanın sağlandığı Türk Ceza Kanununun 125 inci maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen hakaret suçuna ilişkin dosyalar, bu suçun uzlaştırma kapsamından çıkarıldığı gerekçesiyle önödeme kapsamında değerlendirilemeyecek ve 253 üncü madde hükümlerine göre sonuçlandırılacaktır. Bununla birlikte, soruşturma veya kovuşturma evresinde olup da bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla uzlaşmanın sağlanmadığı dosyalar bakımından önödeme hükümleri uygulanacaktır.

Belirtmek gerekir ki, 5271 sayılı Kanunun 253 maddesinin üçüncü fıkrasında "Uzlaştırma kapsamına giren bir suçun, bu kapsama girmeyen bir başka suçla birlikte aynı mağdura karşı işlenmiş olması hâlinde de uzlaşma hükümleri uygulanmaz." hükmüne yer verilmiştir. Teklifte Türk Ceza Kanununun 125 inci maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen hakaret suçunda uzlaştırma yoluna gidilemeyeceğinin kabul edilmesi nedeniyle, mağduru muhatap alan sesli, yazılı veya görüntülü bir iletiple işlenen hakaret suçuyla birlikte aynı mağdura karşı işlenen diğer suçlar bakımından da uzlaştırma hükümleri uygulanamayacaktır.

Maddenin üçüncü fıkrasıyla, 253 üncü maddenin yirmidördüncü fıkrasında yapılan düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihten önce uzlaştırmacı yazılı sınavında başarılı olanların haklarının korunması amaçlanmaktadır.

Maddenin dördüncü fıkrasıyla, uzlaşmanın gerçekleştiği ancak edimin yerine getirilmesinin ileri tarihe bırakılması, takside bağlanması veya süreklilik arzetmesi nedeniyle sanık hakkında bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiş dosyalar bakımından bu maddeyi ihdas eden Kanunla 254 üncü maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişikliğin uygulanmayacağı ve bu dosyaların 254 üncü maddenin ikinci fıkrasının değişiklikten önceki hükümlerine göre sonuçlandırılacağı kabul edilmektedir. Dolayısıyla, maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla 254 üncü maddenin ikinci fıkrası gereğince hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilen dosyalarda geri bırakma süresince zamanaşımı işlemeyecek ve uzlaşmanın gereklerinin yerine getirilmemesi halinde, mahkeme tarafından 231 inci maddenin onbirinci fıkrasındaki şartlar aranmaksızın

hüküm açıklanacaktır. Bu dosyalarda, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı kaldırılarak durma kararı verilemeyecektir.

MADDE 26- Maddeyle, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun 33 üncü maddesinde düzenleme yapılmaktadır.

17/10/2019 tarihli ve 7188 sayılı Kanunla 5395 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapmak suretiyle sosyal çalışma görevlilerinin, mahkemeler bünyesine atanma usulünden vazgeçilerek bu hizmetlerin daha iyi verilebilmesi için adliyelerde kurulacak müdürlüklere atanması sağlanmıştır. Ayrıca değişiklikle 5395 sayılı Kanun kapsamındaki tedbirleri uygulayan ve aynı Kanunun 45 inci maddesinde yer verilen kurumlarda çalışan sosyal çalışma görevlileri için ödeme yapılmasına imkân tanınmıştır.

Yapılan değişiklik sonrasında uygulamada 5395 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinin ikinci fıkrasına göre yapılan ödemenin, hangi kurum tarafından yapılacağı ile bu ödemenin sözleşmeli personelin yararlanıp yararlanamayacağı hususunda tereddütler olduğu gözlemlenmiştir. Yine, maddenin ikinci fıkrasında yer verilen “mahkemelere görevlendirilen” ibaresinin aynı maddenin üçüncü fıkrasındaki görevlendirmeden farklı olduğunun netleştirilmesi ihtiyacı hâsıl olmuştur.

Maddenin birinci fıkrasında, Adalet Bakanlığınca yeterli sayıda sosyal çalışma görevlisinin mahkemelere görevlendirilmek üzere adliyelere atanacağı hususu düzenlenmiş olup burada ifade edilen sosyal çalışma görevlileri adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlükleri bünyesinde çalışan sosyal çalışma görevlileridir. Fıkra yapılan değişiklikle bu hususa açıklık getirilmesi ve maddenin diğer fıkralarıyla terim birliğinin sağlanması amaçlanmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle, “mahkemelere görevlendirilen” ibaresinden kastedilenin adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüğü bünyesinde görev yapmakta olan sosyal çalışma görevlileri olduğu hususu açıklığa kavuşturulmaktadır. Belirtmek gerekir ki, bu sosyal çalışma görevlilerinin 5395 sayılı Kanun kapsamındaki tedbirlerin yerine getirilmesinde herhangi bir görevi bulunmamaktadır.

Hükümle ayrıca 5395 sayılı Kanun kapsamındaki tedbirleri uygulayan sosyal çalışma görevlileri ile adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüğü bünyesinde görev yapmakta olup da mahkemelere görevlendirilen sosyal çalışma görevlilerine sözleşmeli olup olmadığına bakılmaksızın ikinci fıkra uyarınca ödeme yapılması sağlanmakta ve bu ödemenin ne şekilde hesaplanacağı düzenlenmektedir. Değişiklik uyarınca, sözleşmeli personel için yapılacak bu ödeme aynı veya benzer ünvanlı memur kadrosunda çalışan, hizmet yılı ve öğrenim durumu aynı olan emsali personel esas alınarak belirlenecektir. Diğer yandan, bu ödemenin sosyal çalışma görevlisinin kadro veya pozisyonunun bulunduğu kurum tarafından yapılacağı hüküm altına alınmak suretiyle uygulamada yaşanan tereddütlerin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasında yer alan düzenleme, adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüğü bünyesinde görev yapmakta olan sosyal çalışma görevlilerinin bulunmaması, görevin bunlar tarafından yapılmasında fiilî veya hukukî bir engel bulunması ya da başka bir uzmanlık dalına ihtiyaç duyulması halinde, bunların yerine bilirkişi sıfatıyla görevlendirilebilecek sosyal çalışma görevlilerini kapsamaktadır. Bu sosyal çalışma görevlilerine bilirkişilik esasları çerçevesinde ödeme yapıldığından bunlara ayrıca maddenin ikinci fıkrası kapsamında ödeme yapılmamaktadır. Fıkra yapılan değişiklikle, birinci fıkra kapsamındaki sosyal çalışma görevlileri yerine bu fıkra hükümlerine göre bilirkişi sıfatıyla görevlendirilen sosyal çalışma görevlilerine ikinci fıkra kapsamında ayrıca bir ödeme yapılmayacağı hususu netleştirilmektedir.

MADDE 27- Maddeyle, 5737 sayılı Vakıflar Kanununun 77 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Vakıflar, tarihi süreçte yardımlaşma ve dayanışma duygusunun kurumsallaşmış halidir. Bu hali ile vakıflar önemli bir görevi ifa etmektedir. Vakıfların yaşaması ve topluma hizmet sunabilmesi için varlıklarını sürdürmeleri gerekmektedir. Yapılan düzenlemelerle vakıfların varlıklarını sürdürebilmelerine katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle, Vakıflar Genel Müdürlüğü ve mazbut vakıflara ait taşınmazlarla ilgili işlemler nedeniyle değerli kâğıt ve işlem bedeli alınmayacağı hükmü getirilmekte, ayrıca kamu kurum ve kuruluşlarına herhangi bir katılım payı ödenmeyeceği açıkça belirtilmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle Genel Müdürlük, 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununda sayılan yargı harçlarından muaf tutulmaktadır. Ayrıca maddenin mevcut halinde bulunan teminat gösterme muafiyetinin kapsamı genişletilmektedir. Genel Müdürlüğün tabi olduğu bu muafiyetin Genel Müdürlüğün idare ve temsil ettiği mazbut vakıflar adına taraf olduğu dava, icra takibi ve geçici hukuki koruma tedbirleri gibi her türlü dava ve iş hakkında da uygulanacağı hüküm altına alınmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklikle, Genel Müdürlüğün ve mazbut vakıfların tahsil edilemeyen gelirlerinin Genel Müdürlük yerine Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından tahsil edilmesi sağlanmaktadır.

Maddenin uygulama kabiliyeti kalmayan dördüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmaktadır.

Maddenin beşinci fıkrasında yapılan değişiklikle, vakıf kültür varlıklarının, restorasyon veya onarım karşılığı kiralama işlemleri hakkında 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun ceza ve ihalelerden yasaklama hükümlerinin uygulanması sağlanmaktadır.

Maddenin altıncı fıkrasında yapılan değişiklikle, restorasyon veya onarım karşılığı kiralama işlemlerine ilişkin usul ve esasların yönetmelikle düzenleneceği hüküm altına alınmaktadır.

MADDE 28- Anayasa Mahkemesi, 4/5/2023 tarihli ve E: 2022/36; K: 2023/84 sayılı, 28/9/2023 tarihli ve E: 2022/139; K: 2023/158 sayılı ve 8/11/2023 tarihli ve E: 2020/65; K: 2023/187 sayılı kararlarıyla idari görevlerde çalışanlar dahil olmak üzere hakim ve savcıların kadrolarının kanunla düzenlenmesi gerektiğini ifade ederek söz konusu kadroları ihdas eden Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerini iptal etmiştir.

Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarının gerekçeleri ve kadro ihtiyacı dikkate alınarak, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kadrolarının kanunla düzenlenmesi amacıyla 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kurulu Kanununa yeni bir madde eklenmektedir.

MADDE 29- Maddeyle, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun ek 1 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle, parasal sınırlarda yeniden değerleme oranında artırma yapılması sonucunda belirlenen sınırların on Türk lirasını aşmayan kısımlarının dikkate alınmayacağı hükmü, bin Türk lirasını aşmayan kısımların dikkate alınmayacağı şeklinde değiştirilmektedir. Bu şekilde yeniden değerleme sonucu belirlenen parasal rakamın bin lirayı geçmeyen küsuratı nazarı itibara alınmayacaktır.

Maddenin ikinci fıkrası hükmü uyarınca, istinaf ve temyiz kanun yolu başvurularında hükmün verildiği tarihteki parasal sınırlar uygulanmaktadır. İlk karar tarihinde kanun yoluna başvuru imkânı olan dosyada, kaldırma veya bozma kararı üzerine verilen yeni karar sonrasında parasal sınırdaki yeniden değerleme oranında meydana gelen artış nedeniyle istinaf ve temyiz kanun yoluna başvurulamamasının yaratacağı sakıncaları ortadan kaldırmak, doğabilecek hak kayıplarının önüne geçebilmek ve verilen yeni kararların kaldırma ve bozmaya uygun olup olmadığının denetimini sağlayabilmek amacıyla maddeye yeni bir fıkra eklemek suretiyle

düzenleme yapılmaktadır. Buna göre, bölge adliye mahkemesinin kaldırma kararı üzerine ilk derece mahkemesince verilen kararlar ile Yargıtay bozma kararı üzerine yeniden verilen kararlara karşı, ilk karar tarihinde geçerli olan parasal sınırlara göre istinaf ve temyiz kanun yoluna başvurulabileceği açıkça hükme bağlanmakta, böylelikle hak arama hürriyetinin daha etkin bir şekilde kullanılabilmesine imkân tanınmaktadır.

MADDE 30- Anayasa Mahkemesi, 4/5/2023 tarihli ve E: 2022/36; K: 2023/84 sayılı, 28/9/2023 tarihli ve E: 2022/139; K: 2023/158 sayılı ve 8/11/2023 tarihli ve E: 2020/65; K: 2023/187 sayılı kararlarıyla idari görevlerde çalışanlar dahil olmak üzere hakim ve savcıların kadrolarının kanunla düzenlenmesi gerektiğini ifade ederek söz konusu kadroları ihdas eden Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerini iptal etmiştir.

Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarının gerekçeleri ve kadro ihtiyacı dikkate alınarak, Anayasa Mahkemesi Başkanlığı kadrolarının kanunla düzenlenmesi amacıyla 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanununa yeni bir madde eklenmektedir.

MADDE 31- Maddeyle, 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununun 17/B maddesine fıkra eklenmektedir. Düzenlemeyle, icra edilebilirlik şerhi verilen arabuluculuk anlaşma belgesine istinaden tescil talebinde bulunulabileceği açık hükme bağlanmaktadır. Buna göre anlaşma belgesinin taraflarından birisi tek başına tapu müdürlüğünden tescil talebinde bulunabilecek, tapu müdürlüğü taşınmaza ilişkin mevzuatta öngörülen gerekli inceleme ve değerlendirmeyi yaptıktan sonra resmi senet düzenlemeksizin tescil talebini yerine getirecektir. Böylelikle icra edilebilirlik şerhi alınan arabuluculuk anlaşma belgesine istinaden yapılacak tescil işlemlerinde uygulamada yaşanan tereddütlerin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 32- Maddeyle, 6325 sayılı Kanunun 18/A maddesinin on birinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır.

Anayasa Mahkemesinin 14/3/2024 tarihli ve E: 2023/160; K: 2024/77 sayılı kararıyla, Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununun 18/A maddesinin on birinci fıkrasında yer alan "...bu taraf davada kısmen veya tamamen haklı çıkarsa bile yargılama giderinin tamamından sorumlu tutulur." şeklindeki ibare ile "Ayrıca bu taraf lehine vekâlet ücretine hükmedilmez." şeklindeki ikinci cümle iptal edilmiş ve iptal kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Söz konusu iptal kararı, 18/4/2024 tarihli ve 32521 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Anayasa Mahkemesi tarafından, kurallarda haklılık durumu gözetilerek uygulanabilecek istisnalar ya da belli bir üst sınır öngörülmeden, özellikle yargılamada tamamen haklı çıkan, diğer bir ifadeyle bütünüyle haksız bir sürece maruz kaldığı anlaşılan tarafın özel durumu da gözetilmeden, mazeret göstermeksizin ilk toplantıya katılmayan tarafın yargılama giderlerinin tümünden sorumlu tutulmasının ve vekâlet ücretinin tamamından yoksun bırakılmasının kişilere aşırı bir külfet yüklediği, kamu yararı ile mülkiyet ve mahkemeye erişim hakları arasında gözetilmesi gereken adil dengeyi kişi aleyhine bozduğu ve bu itibarla orantısız bir sınırlamaya neden olduğu gerekçesiyle kuralların Anayasaya aykırı olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca Anayasa Mahkemesi kararında kuralların anayasal anlamda meşru bir amacının bulunduğu da belirtilmiştir.

Hükümle, taraflardan birinin geçerli bir mazeret göstermeksizin ilk toplantıya katılmaması sebebiyle arabuluculuk faaliyetinin sona ermesi durumunda toplantıya katılmayan tarafın yargılama giderlerinden sorumluluğu ve bu taraf lehine vekâlet ücretinin belirlenmesi düzenlenmektedir. Buna göre, toplantıya katılmayan taraf davada kısmen veya tamamen haklı çıkarsa bile karşı tarafın ödemekle yükümlü olduğu yargılama giderlerinin yarısından sorumlu

tutulacak ve ayrıca bu taraf lehine tarifeye göre belirlenen vekâlet ücretinin yarısına hükmedilecektir. Böylelikle, kamu yararı ile mülkiyet ve mahkemeye erişim hakkı arasında bir denge kurulmaktadır. Ayrıca taraflar arabuluculuğa teşvik edilerek uyuşmazlıkların barışçıl yollardan çözüme kavuşturulması amaçlanmaktadır.

MADDE 33- Maddeyle, 6325 sayılı Kanunun 18/B maddesine fıkra eklenmektedir. Düzenlemeyle, taşınmazın devrine veya taşınmaz üzerinde sınırlı aynı hak kurulmasına ilişkin icra edilebilirlik şerhi verilen arabuluculuk anlaşma belgesine istinaden tescil talebinde bulunulabileceği açık hükme bağlanmaktadır. Buna göre anlaşma belgesinin taraflarından birisi tek başına tapu müdürlüğünden tescil talebinde bulunabilecek, tapu müdürlüğü taşınmaza ilişkin mevzuatta öngörülen gerekli inceleme ve değerlendirmeyi yaptıktan sonra resmi senet düzenlemeksizin tescil talebini yerine getirecektir. Böylelikle icra edilebilirlik şerhi alınan arabuluculuk anlaşma belgesine istinaden yapılacak tescil işlemlerinde uygulamada yaşanan tereddütlerin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 34- Maddeyle, 6325 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendinde değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle, arabulucular siciline kaydedilebilmek için arabuluculuk eğitimini tamamlamaları ve gerekli diğer şartları taşımaları durumunda mesleğinde yirmi yıl kıdeme sahip olanların yazılı sınava tabi tutulmayacakları hüküm altına alınmaktadır.

MADDE 35- Maddeyle, 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 3 üncü maddesinin on ikinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır.

7036 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin on ikinci fıkrası ile 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununun 18/A maddesinin on birinci fıkrası aynı hükümleri içermektedir. Anayasa Mahkemesinin 14/3/2024 tarihli ve E: 2023/160; K: 2024/77 sayılı kararıyla, 6325 sayılı Kanunun 18/A maddesinin on birinci fıkrasında yer alan "...bu taraf davada kısmen veya tamamen haklı çıksa bile yargılama giderinin tamamından sorumlu tutulur." şeklindeki ibare ile "Ayrıca bu taraf lehine vekâlet ücretine hükmedilmez." şeklindeki ikinci cümle iptal edilmiş ve iptal kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir.

7036 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin on ikinci fıkrasıyla ilgili olarak verilen bir iptal kararı bulunmasa da 6325 sayılı Kanunun 18/A maddesinin on birinci fıkrasıyla ilgili verilen iptal kararının gerekçeleri dikkate alınarak, benzer konularda farklı hüküm bulunmasının önüne geçmek için Teklifle 6325 sayılı Kanunun 18/A maddesinde yapılması öngörülen düzenlemelerin bu fıkra bakımından da yapılması amaçlanmaktadır.

MADDE 36- Maddeyle, 7145 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanuna geçici madde eklenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, Türk Ceza Kanununun 282, 314 ve 315 inci maddelerinde veya Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinde düzenlenen suçların işlendiği hususunda kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı halinde Ceza Muhakemesi Kanununun 133 üncü maddesi gereğince şirketlere veya 128 inci maddesinin onuncu fıkrası uyarınca malvarlığı değerlerine kayyım atanmasına karar verildiği takdirde, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıl süreyle Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kayyım olarak atanabilmesine imkân tanınmaktadır. Belirtmek gerekir ki, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kayyım görevi soruşturma ve kovuşturma sürecince devam edecek olup, soruşturma ve kovuşturmanın sonuçlanması halinde bu görev sona erecektir.

Düzenlemeyle, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kayyımlik görevinde kullanabileceği bazı hak ve yetkiler belirlenmektedir. Ayrıca, Bankacılık Kanununda Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna verilen hak ve yetkilerin de kayyımlar hakkında kıyasen uygulanması sağlanmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, yargı mercileri arasında çıkabilecek görev uyuşmazlıkları sebebiyle yargılama sürecinin uzamaması amacıyla Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kayyımlik görevi kapsamındaki karar ve işlemlerine karşı açılan davaların, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun merkezinin bulunduğu yer idare mahkemelerinde görülmesi sağlanmaktadır.

GEÇİCİ MADDE 1- Maddenin birinci fıkrasıyla, 2004 sayılı Kanunun 111/b maddesinde yapılan değişikliklerin 1/9/2024 tarihinden önce ilanı yapılmış ve açık artırma süresi sona ermemiş olan açık artırmalar hakkında da uygulanacağı belirtilmek suretiyle uygulamada oluşabilecek tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasıyla, 2004 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinde yapılan değişikliklerin, zaman bakımından uygulanması düzenlenmektedir. Birinci fıkrada yapılan değişikliğin maddenin yürürlüğe girmesinden sonra uygulanacağı ifade edilmekte, diğer bir anlatımla maddenin yürürlüğe girmesinden önce tamamlanmış işlemler ve verilen kararlar bakımından uygulanmayacağı hüküm altına alınmaktadır. Ek 1 inci maddenin üçüncü fıkrasında yapılan düzenlemenin ise maddenin yürürlüğe girmesinden sonra verilen kararlar hakkında uygulanacağı belirtilmektedir. Başka bir ifadeyle bölge adliye mahkemesinin kaldırma ya da Yargıtayın bozma kararı üzerine maddenin yürürlüğe girmesinden önce yeniden verilen kararlar hakkında bu düzenlemenin uygulanmayacağı, ancak maddenin yürürlüğe girmesinden sonra bu kapsamda yeniden verilen kararlar hakkında uygulanacağı açıkça düzenlenerek uygulamada bir tereddüde meydan verilmemesi amaçlanmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasıyla, Anayasa Mahkemesinin 27/12/2023 tarihli ve E: 2018/95; K: 2023/221 sayılı kararıyla 6831 sayılı Orman Kanununun 17 nci maddesinin bazı ibarelerinin iptal edilmesi nedeniyle uygulamada ortaya çıkan tereddütlerin giderilmesi amacıyla geçici bir düzenleme yapılmaktadır.

Maddenin dördüncü fıkrasıyla, 2577 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ile ek 1 inci maddesinde yapılan değişikliklerin 13/7/2024 tarihinden bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar bölge idare mahkemelerince verilen kararlar hakkında da uygulanacağı düzenlenmektedir. Anayasa Mahkemesinin 2577 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin iptaline ilişkin 26/07/2023 tarihli ve E: 2023/36; K: 2023/142 sayılı kararının 13/7/2024 tarihinde yürürlüğe girecek olması nedeniyle anılan tarih ve sonrasında verilen kararlara karşı temyiz yolu kapanmış olacağından, yeniden düzenlenen (b) bendi yürürlüğe girinceye kadar verilen kararların da temyiz edilebilmesi amacıyla geçiş düzenlemesi yapılmaktadır.

Maddenin beşinci fıkrasıyla, 2577 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinin birinci fıkrasına yeni ihdas edilen (c) bendinin, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra verilen kararlar hakkında uygulanacağı düzenlenmektedir. Bu kapsamda, söz konusu bentle getirilen temyiz hakkı sadece bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra verilen bölge idare mahkemesi kararları hakkında kullanılabilir. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce konusu itibarıyla kesin olarak verilmiş olan bölge idare mahkemesi kararları bakımından ise anılan bent hükmü uygulanmayacaktır.

Maddenin altıncı fıkrasıyla, 6100 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinde yapılan değişikliklerin, zaman bakımından uygulanması düzenlenmektedir. Birinci fıkrada yapılan değişikliğin maddenin yürürlüğe girmesinden sonra uygulanacağı ifade edilmekte, diğer bir anlatımla maddenin yürürlüğe girmesinden önce tamamlanmış işlemler ve verilen kararlar bakımından uygulanmayacağı hüküm altına alınmaktadır. Ek 1 inci maddenin üçüncü

fikrasında yapılan düzenlemenin ise maddenin yürürlüğe girmesinden sonra verilen kararlar hakkında uygulanacağı belirtilmektedir. Başka bir ifadeyle bölge adliye mahkemesinin kaldırma ya da Yargıtayın bozma kararı üzerine maddenin yürürlüğe girmesinden önce yeniden verilen kararlar hakkında bu düzenlemenin uygulanmayacağı, ancak maddenin yürürlüğe girmesinden sonra bu kapsamda yeniden verilen kararlar hakkında uygulanacağı açıkça düzenlenerek uygulamada bir tereddüde meydan verilmemesi amaçlanmaktadır.

Maddeyle, hak kayıpların önlenmesi ve uygulamada oluşabilecek tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 37- Yürürlük maddesidir.

MADDE 38- Yürütme maddesidir.

BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 111/b maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “binde birinden ve her hâlde yüz Türk lirasından” ibaresi “binde beşinden ve her hâlde bin Türk lirasından” şeklinde ve altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Açık artırma süresinin son on dakikası içinde yeni bir teklifin verilmesi hâlinde açık artırma üç dakika uzatılır. Uzama süresi içinde yeni bir teklif verilmesi hâlinde açık artırma süresi her yeni teklifin verilmesinden itibaren üç dakika uzatılır. Son uzama süresi içinde yeni bir teklif verilmezse mal en yüksek teklif verene ihale edilir. Uzama sürelerinin toplamı bir saati geçemez. Bir saatlik süre Adalet Bakanlığının kararıyla kısaltılabilir, uzatılabilir veya kaldırılabilir ve bu kararlar Bakanlığın resmi internet sitesinde duyurulur.”

MADDE 2- 2004 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “on” ibaresi “bin” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“İstinaf ve temyiz kanun yoluna başvuruda esas alınan parasal sınırdaki yeniden değerlendirme nedeniyle meydana gelen artış, bölge adliye mahkemesinin kaldırma veya Yargıtayın bozma kararları üzerine yeniden verilen kararlar hakkında uygulanmaz, ilk karar tarihinde geçerli olan parasal sınırlar esas alınır.”

MADDE 3- 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 180 inci maddesinin dördüncü fıkrasının altıncı cümlesine “tespit edilecek toplam puanın” ibaresinden sonra gelmek üzere “yüzde otuzu o ilde bulunan barolar arasında eşit olarak, kalanı ise” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 4- 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun ek 41 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (k) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasına aşağıdaki bentler ve cümle ile dördüncü fıkrasına aşağıdaki bentler ve cümle eklenmiş, altıncı fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “yüz soru” ibaresi “yüz yirmi soru” şeklinde değiştirilmiş, yedinci fıkrasında yer alan “Sınavların” ibaresi “Sınavlara yeni alanların eklenmesi ve sınavların” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya “Yükseköğretim Kurulu,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı,” ibaresi eklenmiştir.

“k) İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku,”

“p) Milletlerarası Hukuk,

r) Milletlerarası Özel Hukuk,

s) Genel Kamu Hukuku,”

“İhtiyaç duyulması halinde bu alanlara, yönetmelikle yeni hukuk alanları eklenebilir.”

“ö) Milletlerarası Hukuk,

p) Milletlerarası Özel Hukuk,

r) Genel Kamu Hukuku,

s) Sosyal Güvenlik Hukuku,”

“İhtiyaç duyulması halinde bu alanlara, yönetmelikle yeni hukuk alanları eklenebilir.”

MADDE 5- 6/1/1982 tarihli ve 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun ek 1 inci maddesine “Parasal sınırların artırılması:” başlığı eklenmiş ve madde aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 1- 1. Bu Kanunun tek hâkimle çözümlenecek davalara ilişkin 7 nci maddesindeki parasal sınırlar; her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen

yeniden değerlendirme oranında, takvim yılı başından geçerli olmak üzere artırılmak suretiyle uygulanır. Bu şekilde belirlenen sınırların bin Türk lirasını aşmayan kısımları dikkate alınmaz.

2. Tek hâkimle çözümlenecek davaların belirlenmesinde dava tarihindeki, miktar artırımı yapılan hâllerde ise artırımın yapıldığı tarihteki parasal sınır esas alınır.”

MADDE 6- 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 45 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ancak, konusu otuz bir bin Türk lirasını geçmeyen vergi davaları, tam yargı davaları ve idari işlemlere karşı açılan iptal davaları hakkında idare ve vergi mahkemelerince verilen kararlar kesin olup, bunlara karşı istinaf yoluna başvurulamaz.”

“Bölge idare mahkemesinin 48 inci maddenin yedinci fıkrası uyarınca verdiği kararlara karşı tebliğ tarihini izleyen günden itibaren yedi gün içinde temyiz yoluna başvurulabilir.”

MADDE 7- 2577 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinin birinci fıkrasının Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen (b) bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş, fıkraya (b) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve diğer bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.

“b) Konusu dokuz yüz yirmi bin Türk lirasını aşan vergi davaları, tam yargı davaları ve idari işlemler hakkında açılan davalar.”

“c) Konusu iki yüz yetmiş bin Türk lirasını aşan dokuz yüz yirmi bin Türk lirasını aşmayan vergi davaları, tam yargı davaları ve idari işlemler hakkında açılan ve istinaf kanun yolu incelemesinde kaldırma kararı üzerine yeniden karar verilen davalar.”

MADDE 8- 2577 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesine “Parasal sınırların artırılması:” başlığı eklenmiş ve madde aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 1- 1. Bu Kanunda öngörülen parasal sınırlar; her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında, takvim yılı başından geçerli olmak üzere artırılmak suretiyle uygulanır. Bu şekilde belirlenen sınırların bin Türk lirasını aşmayan kısımları dikkate alınmaz.

2. 17 nci madde uyarınca duruşma yapılmasının zorunlu olduğu davaların belirlenmesinde davanın açıldığı; 45 inci ve 46 ncı maddeler uyarınca istinaf veya temyiz yoluna başvurulabilecek kararların belirlenmesinde ise ilk derece mahkemesi veya bölge idare mahkemesince nihai kararın verildiği tarihteki parasal sınır esas alınır. Ancak nihai karar tarihinden sonra parasal sınırlarda meydana gelen artış, bölge idare mahkemesinin kaldırma veya Danıştayın bozma kararı üzerine yeniden bakılan davalarda uygulanmaz.”

MADDE 9- 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 9/A maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinde yer alan “idarî yargılama usulü ve idare hukuku,” ibaresi “idarî yargılama usulü, idare hukuku ve milletlerarası hukuk-milletlerarası özel hukuk,” şeklinde, aynı fıkranın (b) bendinde yer alan “vergi usul hukuku ve maliye-ekonomi,” ibaresi “vergi usul hukuku, maliye-ekonomi, ticari işletme-şirketler hukuku ve milletlerarası hukuk-milletlerarası özel hukuk,” şeklinde değiştirilmiş ve maddenin beşinci fıkrasında yer alan “iki katı” ibareleri “bir katı” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 10- 2802 sayılı Kanunun 100 üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Adalet müfettişlerinin görevleri:

MADDE 100 – Adalet müfettişlerinin görevleri şunlardır:

a) Savcılarının idarî görevlerini, adalet komisyonu başkan ve üyeleri ile bilirkişilik bölge kurulu başkan ve üyelerinin komisyon ve kurul işlerine müteallik görevlerini kanun ve diğer mevzuata uygun olarak yapıp yapmadıklarını denetlemek, ilgililerin bu görevlerinden dolayı veya bu görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerini, hâl ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup uymadığını araştırmak ve gerektiğinde haklarında inceleme ve soruşturma yapmak.

b) Bakanlık merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşlarında, uluslararası mahkemeler veya kuruluşlarda, geçici yetki veya görevlendirme ile başka kurum, kurul veya kuruluşlarda çalışan hâkim ve savcılarının görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerini, hâl ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup uymadığını araştırmak, gerektiğinde haklarında inceleme ve soruşturma yapmak.

c) Bakan tarafından görülecek lüzum üzerine Bakanlık merkez ve yurt dışı teşkilatı kapsamındaki birimleri denetlemek.

ç) İcra daireleri başkanlıklarını, ceza infaz kurumları ve tutukevlerini, Adalet Bakanlığı Personel Eğitim Merkezlerini, Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Eğitim Merkezlerini, suç eşyası emanet bürolarını, mahallî adli sicil birimlerini, adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüklerini, Adli Tıp Kurumunu, Kuruma bağlı grup başkanlıkları ve şube müdürlüklerini, yurt dışı noterlik hizmetlerini ve mevzuatta adalet müfettişi tarafından denetimi öngörülen diğer birimleri denetlemek, gerektiğinde görevlileri hakkında inceleme ve soruşturma yapmak.

d) Görev alanına giren konularda, uygulamada ortaya çıkan mevzuat yetersizliği ve aksaklıklar ile ilgili hususlarda gerekli inceleme ve araştırmaları yaparak alınması gereken tedbirler konusunda Bakanlığa öneride bulunmak.

e) Bakanlık birimlerinin, diğer Bakanlıkların ve kamu kuruluşlarının Kurulun görev alanına giren soruları hakkında görüş bildirmek, gerektiğinde bu konulardaki toplantı ve diğer faaliyetlere katılmak.

f) Kanun ve diğer mevzuatta gösterilen veya Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

Adalet müfettişlerinin çalışma yöntemleri ile denetim, araştırma, inceleme ve soruşturmaların yapılmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 11- 2802 sayılı Kanununun 101 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Adalet müfettişlerinin yetkileri:

MADDE 101 – Adalet müfettişleri görevlerini yerine getirirken aşağıdaki yetkileri haizdir:

a) Araştırma, inceleme ve soruşturmalarda, lüzum gördükleri kimseleri yeminle dinleyebilir, gerektiğinde istinabe yoluna başvurabilir, sübut delilleri ile gereken bilgileri kamu kurum, kurul ve kuruluşlarından doğrudan toplayabilir.

b) İnceleme ve soruşturmalarda, bu Kanunda verilen yetkilere ilave olarak 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa göre işlem yapabilir; kanunlarda kendilerine ve Cumhuriyet savcısına, soruşturmanın yürütülmesiyle ilgili tanınan tüm yetkileri kullanabilir. 5271 sayılı Kanunda gecikmesinde sakınca bulunan hâllere ilişkin olmak üzere Cumhuriyet savcısına tanınan yetkiler bu hükmün dışındadır.

c) Denetleme, araştırma, inceleme ve soruşturma işlemlerinde gerektiğinde Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi ile ses ve görüntü bilişim sistemini kullanabilir.

Adalet müfettişlerince yapılacak denetim, araştırma, inceleme ve soruşturmalarda ilgili kuruluş ve kişiler istenecek her türlü bilgi ve belgeyi vermeye yükümlüdür.”

MADDE 12- 2802 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin altıncı fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yargıtay Birinci Başkanı, Danıştay Başkanı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Danıştay Başsavcısı, Yargıtay Birinci başkanvekilleri, Danıştay başkanvekilleri, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcivekili, Yargıtay ve Danıştay daire başkanları, Yargıtay ve Danıştay üyeleri, Adalet Bakanlığı Müsteşarı, birinci sınıf hâkim ve savcılar, birinci sınıfa ayrılmış hâkim ve savcılar ve diğer hâkim ve savcılara (15.000) gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ek tazminat ödenir.”

MADDE 13- 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun ek 14 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Birinci fıkra kapsamındaki araçların sicilinde bulunan satılamaz, devredilemez, haciz, ihtiyati haciz, rehin gibi şerhler için ilgili kurumlara, bu araçların satılacağı hususu bildirilir ve satış işlemlerine başlanır, araçların üzerinde bulunan tüm şerhler ayrıca bir işleme gerek olmaksızın, satış tarihinden itibaren kalkmış sayılarak varsa tescil kayıtları buna göre düzeltilir.”

“İşlem yapılacak aracın tanıtımına yarayan şasi ve/veya motor seri numaralarının bulunmaması veya düşmüş olması ya da tamir veya tadil gibi nedenlerle silinmiş yahut tahrip edilmiş olması durumunda bu eksiklikler satış işlemi gerçekleştirecek kurum tarafından ilgili mevzuat kapsamında tamamlanarak araç satışa hazır hâle getirilir. Şu kadar ki, aracın tescil kaydındaki haciz, ihtiyati haciz, rehin gibi şerhler satış sonrasında satış bedeli üzerinde devam eder. Satış konusu aracın vergi, ceza veya prim gibi borçları, satıştan önceki sahibine ait olup, mülkiyet ilgiliye tüm borç ve yüklerinden ari olarak geçer.

Satış kapsamında dosyaya ödenen tutardan; sırasıyla muhafaza ve satış için yapılan giderler, aracın tanıtımına yarayan numaraların tespitine ve tamamlanmasına dair giderler ve vergi, resim veya harç gibi malın aynından kaynaklanan alacaklar ödendikten sonra kalan tutarın tüm alacaklıların alacağını karşılaması hâlinde hak sahiplerine 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümleri çerçevesinde dağıtılır ve bakiye bir tutar bulunması hâlinde bu tutar, muhafaza edilir, kamu bankalarında nemalandırılır ve satıldığı tarihten itibaren beş yıl içinde müracaat hâlinde nemalarıyla birlikte hak sahiplerine ödenir. Beş yıl içinde herhangi bir müracaatın olmaması halinde söz konusu bedeller Hazineye irat kaydedilir.

Satış kapsamında dosyaya ödenen tutardan; sırasıyla muhafaza ve satış için yapılan giderler, aracın tanıtımına yarayan numaraların tespitine ve tamamlanmasına dair giderler ve vergi, resim veya harç gibi malın aynından kaynaklanan alacaklar ödendikten sonra kalan tutar, tüm alacaklıların alacağını karşılamazsa sıra cetveli yapılmak üzere ilgili kuruma gönderilir.”

MADDE 14- 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 20- Mülga 6830 sayılı İstimlak Kanununun yürürlüğe girdiği 8/10/1956 tarihine kadar, kamulaştırma işlemlerine dayanmaksızın kamulaştırma kanunlarının amacına uygun olarak fiilen kamu hizmetine tahsis edilmiş olan taşınmazlar, ilgili kamu kurum ve kuruluşları adına tahsis tarihinde kamulaştırılmış sayılır.

Taşınmazda kamu hizmetinin nitelik ve amacına uygun şekilde tesis veya yapının inşa edilmiş olması, bu Kanunun uygulanması bakımından fiilen tahsis kabul edilir.

Birinci fıkrada yazılı taşınmazlardan tapuda kayıtlı olanların kayıt sahipleri veya mirasçıları; tapuda kayıtlı olmayan taşınmazların zilyetleri ya da mirasçıları tahsis tarihi itibarıyla zilyetlikle iktisap şartlarının gerçekleşmiş ve fiili tahsis tarihinden itibaren on yıl

geçmemiş olması koşuluyla, iptal edilen 221 sayılı Kanunun belirlediği süre içinde sadece taşınmazın fiili tahsis tarihindeki rayiç bedelini isteyebilir.

Bu madde kapsamındaki taşınmazlar hakkında 12/1/1963 tarihine kadar açılmış ve kanun yolu incelemesinde olanlar dâhil görülmekte olan bedel davalarında bu madde hükümleri uygulanır.

Birinci fıkraya göre kamulaştırılmış sayılan taşınmazlar hakkında 12/1/1963 tarihinden sonra bu taşınmazlara bağlı olarak bedel dâhil ileri sürülen talepler kabul edilmez. Bu hüküm, 12/1/1963 tarihinden sonra açılmış ve kanun yolu incelemesinde olanlar dâhil görülmekte olan davalar hakkında da uygulanır.

Bu madde kapsamında açılan ve görülmekte olan davalarda mahkeme ve icra harçları ile her türlü vekâlet ücretleri maktu olarak belirlenir.

Birinci fıkra uyarınca kamulaştırılmış sayılan taşınmazlar, tapuda kayıtlı ise ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının talebi üzerine açılacak dava ile ilgili idare adına tescil edilir. Tapu kaydı olmayan taşınmazlar, tahsisin mahiyeti bakımından tescile tabi ise ilgili idare adına kayıt tesis olunur. Bu işlemler harca tabi değildir.”

MADDE 15- 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen 187 nci maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“MADDE 187- Kadın, evlenmekle kocasının soyadını alır. Şu kadar ki; kadın evlendirme memuruna veya daha sonra nüfus idaresine yapacağı yazılı başvuruya kocasının soyadı önünde önceki soyadını da kullanabilir. Kadının soyadı, kendi soyadı ile önceki kocasının soyadından oluşuyorsa kadın bu soyadlarından sadece birisini evleneceği kocasının soyadının önünde kullanabilir.”

MADDE 16- 4721 sayılı Kanunun 286 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 286- Koca, ana veya çocuk soybağının reddi davasını açarak babalık karinesini çürütebilir. Bu dava, dava açma hakkına sahip diğer kişilere karşı açılır.”

MADDE 17- 4721 sayılı Kanunun 289 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Çocuk,” ibaresi “Ana doğumdan, çocuk ise” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 18- 4721 sayılı Kanunun 291 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Dava açma süresinin geçmesinden önce kocanın ölmesi veya gaipliğine karar verilmesi ya da sürekli olarak ayırt etme gücünü kaybetmesi hâllerinde baba olduğunu iddia eden kişi, kocanın altsoyu, anası veya babası, doğumu ve kocanın ölümünü, sürekli olarak ayırt etme gücünü kaybettiğini veya hakkında gaiplik kararı alındığını öğrenmelerinden başlayarak bir yıl içinde soybağının reddi davasını açabilir.”

MADDE 19- 4721 sayılı Kanunun 314 üncü maddesinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Ayırt etme gücüne sahip olmayan küçüklerin nüfus kaydına, birlikte evlât edinmede ana ve baba adı olarak evlât edinen eşlerin adları; tek başına evlât edinmede ise ana veya baba adı olarak evlât edinenin adı yazılır. Evlât edinilen diğer kişiler hakkında, talepleri halinde bu hüküm uygulanır.”

MADDE 20- 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanuna 35 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Hukuk daireleri iş bölümü incelemesi

MADDE 35/A - İstinaf incelemesi için dosya kendisine gönderilen ilgili hukuk dairesi, bir ay içinde yapacağı ön inceleme sonucunda iş bölümü bakımından kendisini görevli görmez ise gerekçesiyle birlikte dosyayı görevli olduğu kanısına vardığı ilgili hukuk dairesine gönderir. Bir aylık sürenin bitiminden sonra veya duruşma günü verilen dosya hakkında gönderme kararı verilemez.

Gönderme kararı üzerine dosya kendisine gelen hukuk dairesi, iki hafta içinde yapacağı ön inceleme sonucunda görevli olmadığı kanaatine varırsa, varsa geçici hukuki koruma tedbirlerine dair talepler hakkında da karar vermek suretiyle dosyayı hukuk daireleri başkanlar kuruluna gönderir. İki haftalık sürenin bitiminden sonra gönderme kararı verilemez. Kurul tarafından yapılan ön inceleme sonunda verilen iş bölümüne ilişkin karar kesindir.”

MADDE 21- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 73 üncü maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ancak, soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlı olan hakaret suçu bakımından şikayet süresi, her ne suretle olursa olsun fiilin gerçekleştiği tarihten itibaren iki yılı geçemez.”

MADDE 22- 5237 sayılı Kanunun 75 inci maddesinin altıncı fıkrasının (a) bendine (1) numaralı alt bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki alt bent eklenmiş ve diğer alt bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.

“2. Hakaret (125 inci maddenin ikinci fıkrası, üçüncü fıkrasının (b) ve (c) bendi ve dördüncü fıkrası),”

MADDE 23- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 253 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “suçlarda ve ısrarlı takip suçunda (madde 123/A), uzlaştırma” ibaresi “suçlarda, ısrarlı takip suçunda (madde 123/A) ve hakaret suçunda (125 inci maddenin ikinci fıkrası), uzlaştırma” şeklinde ve dördüncü fıkrasında yer alan “üç gün” ibaresi “yedi gün” şeklinde değiştirilmiş, ondokuzuncu fıkrasının beşinci cümlesinin başına “Uzlaşmanın sağlanması halinde, uzlaşma anında tespit edilemeyen veya uzlaşmadan sonra ortaya çıkan zararlar hariç, soruşturma konusu suç nedeniyle tazminat davası açılmaz;” ibaresi eklenmiş ve yirmidördüncü fıkrasında yer alan “avukatların veya hukuk öğrenimi görmüş kişilerin” ibaresi “hukuk fakültesi mezunlarının” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 24- 5271 sayılı Kanunun 254 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(2) Uzlaşma gerçekleştiği takdirde, mahkeme, uzlaşma sonucunda sanığın edimini def’aten yerine getirmesi halinde, davanın düşmesine karar verir. Edimin yerine getirilmesinin ileri tarihe bırakılması, taksit bağlanması veya süreklilik arzetmesi halinde durma kararı verilir. Durma süresince zamanaşımı işlemez. Uzlaşmanın gereklerinin yerine getirilmemesi halinde, mahkemece yargılamaya kaldığı yerden devam olunur.”

MADDE 25- 5271 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 7- (1) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla 5237 sayılı Kanunun 73 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yapılan düzenleme, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla soruşturma veya kovuşturma evresine geçilmiş dosyalar bakımından uygulanmaz.

(2) Soruşturma veya kovuşturma evresinde olup da bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla uzlaşmanın sağlanmış olduğu dosyalar bakımından bu maddeyi ihdas eden Kanunla 253 üncü maddenin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklik ve 5237 sayılı Kanunun 75 inci maddesinin altıncı fıkrasında yapılan değişiklik uygulanmaz. Bu dosyalar, 253 üncü maddenin üçüncü fıkrasının değişiklikten önceki hükümlerine göre sonuçlandırılır.

(3) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla, 253 üncü maddenin yirmidördüncü fıkrasında yapılan düzenleme, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılan uzlaştırmacı yazılı sınavlarında başarılı olanlar hakkında uygulanmaz. Bu kişiler, diğer koşulları taşımaları halinde uzlaştırmacı siciline ve listelerine kaydedilebilir.

(4) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla 254 üncü maddenin ikinci fıkrası uyarınca hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilen dosyalar bakımından bu maddeyi ihdas eden Kanunla 254 üncü maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişiklik uygulanmaz. Bu dosyalar, 254 üncü maddenin ikinci fıkrasının değişiklikten önceki hükümlerine göre sonuçlandırılır.”

MADDE 26- 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “adliyelere” ibaresi “adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüğüne” şeklinde, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde ve üçüncü fıkrasında yer alan “Bu görevlilerin” ibaresi “Birinci fıkra kapsamındaki sosyal çalışma görevlilerinin” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“(2) Bu Kanun kapsamındaki tedbirleri uygulayan sosyal çalışma görevlileri ile adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüğü bünyesinde görev yapmakta olup da mahkemelere görevlendirilen sosyal çalışma görevlilerine almakta oldukları aylıklarının (ek gösterge dahil) brüt tutarının yüzde ellisi oranında ödeme yapılır. Bu ödeme aynı veya benzer ünvanlı memur kadrosunda çalışan, hizmet yılı ve öğrenim durumu aynı olan emsali personel esas alınmak suretiyle bu kapsamda görev yapan sözleşmeli personele de yapılır. Bu ödeme, söz konusu personelin kadro veya pozisyonunun bulunduğu kurum tarafından yapılır.”
“Bu şekilde görevlendirilenlere ayrıca ikinci fıkra kapsamında ödeme yapılmaz.”

MADDE 27- 20/2/2008 tarihli ve 5737 sayılı Vakıflar Kanununun 77 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “katılım payından” ibaresi “kamu kurum ve kuruluşlarına ödenecek katılım payları ile değerli kâğıt ve işlem bedelinden” şeklinde ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasında yer alan “Genel Müdürlükçe” ibaresi madde metninden çıkarılmış, dördüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmış, beşinci fıkrasına “işlemleri,” ibaresinden sonra gelmek üzere “ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç” ibaresi eklenmiş ve altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Genel Müdürlük 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununda sayılan yargı harçlarından muaftır. Genel Müdürlüğün dava, icra takibi ve geçici hukuki koruma tedbirleri gibi her türlü dava ve işte teminat gösterme zorunluluğu yoktur. Bu fıkra hükmü, Genel Müdürlüğün idare ve temsil ettiği mazbut vakıflar adına taraf olduğu dava, icra takibi ve geçici hukuki koruma tedbirleri gibi her türlü dava ve iş hakkında da uygulanır.”

“Vakıf kültür varlıklarının restorasyon veya onarım karşılığı kiralama işlemlerine ilişkin usûl ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 28- 11/12/2010 tarihli ve 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kurulu Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 3- (1) Hâkimler ve Savcılar Kurulu üye, Genel Sekreter, genel sekreter yardımcısı, Teftiş Kurulu Başkanı, Teftiş Kurulu başkan yardımcısı, Kurul başmüfettişi, Kurul müfettişi, tetkik hâkimi ve iç denetçi kadroları ekli (I) sayılı Kadro Cetvelinde düzenlenmiştir.

(I) SAYILI KADRO CETVELİ

KURUMU : HÂKİMLER VE SAVCILAR KURULU
TEŞKİLATI : MERKEZ

ÜNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Üye	1	11
Genel Sekreter	1	1
Genel Sekreter Yardımcısı	1	5
Teftiş Kurulu Başkanı	1	1
Teftiş Kurulu Başkan Yardımcısı	1	3
Kurul Başmüfettişi	1	300
Kurul Müfettişi	1-5	250
Tetkik Hâkimi	1-5	100
İç Denetçi	1-5	3
TOPLAM		674

MADDE 29- 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “on” ibaresi “bin” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) İstinaf ve temyiz kanun yoluna başvuruda esas alınan parasal sınırdan yeniden değerlendirilme nedeniyle meydana gelen artış, bölge adliye mahkemesinin kaldırma veya Yargıtayın bozma kararları üzerine yeniden verilen kararlar hakkında uygulanmaz, ilk karar tarihinde geçerli olan parasal sınırlar esas alınır.”

MADDE 30- 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 1- (1) Anayasa Mahkemesi üye, raportör ve iç denetçi kadroları ekli (I) sayılı Kadro Cetvelinde düzenlenmiştir.

(I) SAYILI KADRO CETVELİ

KURUMU : ANAYASA MAHKEMESİ
TEŞKİLATI : MERKEZ

ÜNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Üye	1	15
Raportör (Hâkim ve Savcı)	1-5	170
Raportör (Uzman Denetçi)	1	13
Raportör (Başdenetçi)	2	8
Raportör (Doçent)	1	4
Raportör (Doktor Öğretim Üyesi)	1	12
Raportör (Doktorasını Tamamlamış Araştırma Görevlisi)	5	10
Raportör (Raportör Yardımcısı)	3-5	50
İç Denetçi	1-5	3
TOPLAM		285

MADDE 31- 7/6/2012 tarihli ve 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununun 17/B maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(6) Anlaşma belgesinin taraflarından biri, icra edilebilirlik şerhi verilmesinden sonra tapu müdürlüğünden tescil talebinde bulunabilir. Tapu müdürlüğünce taşınmaza ilişkin mevzuatta öngörülen gerekli inceleme ve değerlendirme yapıldıktan sonra resmi senet düzenlenmeksizin tescil talebi yerine getirilir.”

MADDE 32- 6325 sayılı Kanunun 18/A maddesinin on birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “bu taraf davada kısmen veya tamamen haklı çıksa bile yargılama giderinin tamamından sorumlu tutulur.” ibaresi “bu taraf davada kısmen veya tamamen haklı çıksa bile karşı tarafın ödemekle yükümlü olduğu yargılama giderlerinin yarısından sorumlu tutulur.” şeklinde ve ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ayrıca bu taraf lehine Avukatlık Asgari Ücret Tarifesine göre belirlenen vekâlet ücretinin yarısına hükmedilir.”

MADDE 33- 6325 sayılı Kanunun 18/B maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(5) Taşınmazın devrine veya taşınmaz üzerinde sınırlı ayni hak kurulmasına ilişkin anlaşma belgesinin taraflarından biri, icra edilebilirlik şerhi verilmesinden sonra tapu müdürlüğünden tescil talebinde bulunabilir. Tapu müdürlüğünce taşınmaza ilişkin mevzuatta öngörülen gerekli inceleme ve değerlendirme yapıldıktan sonra resmi senet düzenlenmeksizin tescil talebi yerine getirilir.”

MADDE 34- 6325 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendine “tamamlamak ve” ibaresinden sonra gelmek üzere “mesleğinde yirmi yıl kıdeme sahip olanlar hariç” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 35- 12/10/2017 tarihli ve 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 3 üncü maddesinin on ikinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “yargılama giderinin tamamından sorumlu tutulur.” ibaresi “karşı tarafın ödemekle yükümlü olduğu yargılama giderlerinin yarısından sorumlu tutulur.” şeklinde ve ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. “Ayrıca bu taraf lehine avukatlık asgari ücret tarifesine göre belirlenen vekâlet ücretinin yarısına hükmedilir.”

MADDE 36- 25/7/2018 tarihli ve 7145 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 2- (1) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 282 nci, 314 üncü ve 315 inci maddelerinde veya 7/2/2013 tarihli ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinde düzenlenen suçların işlendiği hususunda kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı halinde Ceza Muhakemesi Kanununun 133 üncü maddesi gereğince şirketlere veya 128 inci maddesinin onuncu fıkrası gereğince malvarlığı değerlerine kayyım atanmasına karar verildiği takdirde, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıl süreyle Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu kayyım olarak atanabilir. Bu halde kayyımlık hak ve yetkileri bakımından 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununda Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna verilen hak ve yetkiler kıyasen uygulanır. Şirketlerin genel kurul yetkileri, 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tabi olmaksızın Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından kullanılır. Bu şirketler veya malvarlığı değerleri Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun gözetiminde, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun atadığı yöneticiler tarafından ticari teamüllere uygun olarak ve basiretli bir tacir gibi yönetilir. Bu şirketlerin veya malvarlığı değerlerinin mali durumu,

ortaklık yapısı, piyasa koşulları veya diğer sorunları nedeniyle şirketin veya varlıklarının ya da malvarlığı değerlerinin kısmen veya tamamen satılmasına veya feshi ile tasfiyesine Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından karar verilebilir. Satış ve tasfiye işlemleri, ilgili şirketin yönetim/müdürler kurulu veya malvarlığı değerleri kayyım temsilcileri ya da Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından yerine getirilir. Satış ve tasfiye işlemlerinde azınlık hisselerinin sahiplerinin rızası aranmaz. Satıştan elde edilen gelirden şirket veya malvarlığı değerlerinin borçları ödendikten sonra kalan tutar, şirket veya malvarlığı değerlerinin işlerinde kullanılabilir. Fesih ve tasfiye işlemleri sonunda borçlar ödendikten sonra kalan tutar, yargılamanın kesin hükümle sonuçlandırılmasına kadar açılan bir hesapta nemalandırılır. Şirketlerin tasfiye işlemlerini yürütmek üzere Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Kurulu tarafından görevlendirilen tasfiye komisyonu, adli işlemler veya davalar bakımından taraf ehliyetine sahiptir. Kayyımlık görevi Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından yürütülen şirketler, açtıkları davalarda harçtan muaftır. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kayyım olarak atanmasına karar verilen şirket, taşınmaz, hak, varlık ve alacaklar hakkında Ceza Muhakemesi Kanununun 128 inci maddesi uyarınca verilen el koyma ve tedbir kararları, kayyım yetkisinin Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devriyle birlikte kendiliğinden kalkar. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kayyım olarak atandığı şirketleri veya malvarlığı değerlerini yönetmek ve temsil etmek üzere atananlar veya görevlendirilenler ya da atananlar tarafından temsil yetkisini haiz olmak üzere görevlendirilenler ile bu kapsamda yapılan işlemler hakkında 5411 sayılı Kanunun 127 nci maddesi uygulanır.

(2) Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kayyımlık görevi kapsamındaki karar ve işlemlerine karşı açılan davalar, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun merkezinin bulunduğu yer idare mahkemelerinde görülür.”

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla 2004 sayılı Kanunun 111/b maddesinde yapılan değişiklik, 1/9/2024 tarihinden önce ilanı yapılmış ve açık artırma süresi sona ermemiş olan açık artırmalar hakkında da uygulanır.

(2) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla 2004 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişiklik, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra uygulanır. Üçüncü fıkrasında yapılan düzenleme ise bölge adliye mahkemesinin kaldırma veya Yargıtayın bozma kararları üzerine bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra yeniden verilen kararlar hakkında uygulanır.

(3) 18/4/2024 tarihinden önce 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 17 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca adli hizmet tesisleri ile ceza infaz kurumlarının ve bunlarla ilgili her türlü yer ve binanın bulunması veya yapılması amacıyla verilen ön izinlerin kesin izne dönüştürülmesine ilişkin iş ve işlemler, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on sekiz ay içinde tamamlanır.

(4) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla 2577 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ile ek 1 inci maddesinde yapılan değişiklikler, 13/7/2024 tarihinden bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar bölge idare mahkemelerince verilen kararlar hakkında da uygulanır. Bu kararların temyiz süresi; bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce tebliğ edilenler bakımından maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra tebliğ edilenler bakımından ise tebliğ tarihinden itibaren otuz gündür.

(5) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla 2577 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinin birinci fıkrasına eklenen (c) bendi, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra verilen kararlar hakkında uygulanır.

(6) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla 6100 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişiklik, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra uygulanır. Üçüncü fıkrasında yapılan düzenleme ise bölge adliye mahkemesinin kaldırma veya Yargıtayın bozma kararları üzerine bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra yeniden verilen kararlar

hakkında uygulanır.

MADDE 37- (1) Bu Kanunun;

- a) 1 inci maddesi ve geçici 1 inci maddesinin birinci fıkrası, 1/9/2024 tarihinde,
 - b) 4 üncü maddesi, 1/10/2024 tarihinde,
 - c) 28 inci maddesi 29/6/2024 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,
 - ç) Diğer maddeleri yayımı tarihinde,
- yürürlüğe girer.

MADDE 38- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.